

RIS.4735

Beknopt verslag/conclusies van de gezamenlijke vergadering van de commissies Bestuur, Middelen & Economie, Wonen & Ruimte en Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 14 december en donderdag 16 december 2010, aanvang 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer G.J. Horstman
Commissiegriffier	:	de heer H.D. Werkman
Collegeleden	:	de heer C. Bijl, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heer B.R. Arends, de heer J.G. Jumelet, de heer J. Kuper, mevrouw M.H. Thalens-Kolker (<i>14 december vanaf 20.05 uur</i>) en de heer A.J. Sleeking.
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)
De raadsleden	:	De heer A.W.J. Schoo (DOP), de heer G.T. Sulmann (DOP), de heer J.M.L.G. van Goethem (Wakker Emmen) (<i>alleen 16 december vanaf 18.47 uur</i>), de heer H. Velzing (Wakker Emmen), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer R. van der Weide (Wakker Emmen), de heer G.H.H. Linneman (Wakker Emmen), de heer H. Leutscher (LEF!) (<i>16 december vanaf 19.21 uur</i>), de heer A. Lange (LEF!) (<i>alleen 14 december</i>), de heer J.M.F. Hoek (D66), de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw T.C. Hoogeveen (D66) (<i>alleen 16 december</i>), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), de heer R. Wanders (PvdA), de heer W.O. Meijer (PvdA), mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic (PvdA), de heer H.J. Hulsegge (PvdA), de heer J.H.G. Sulmann (PvdA) (<i>alleen 14 december</i>), de heer A.J. Goudriaan (PvdA), mevrouw M.J. Meulenbelt-Schepers (PvdA), de heer H. Boers (PvdA), de heer S. Özkan (PvdA), de heer H. Smit (PvdA), de heer A.H. Oldenbeuving (CDA), mevrouw F.I. van Wieren-Bolt (CDA), de heer L.T. Pekelsma (CDA), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer B.D. Wilms (CDA), de heer J.H. Thole (CDA) (<i>alleen 14 december</i>), de heer Th.H. Gerth (CDA), de heer J.H. Wittendorp (CDA), de heer C.J.M. Ruhé (CDA), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer H. de Jonge (SP) (<i>alleen 14 december</i>), mevrouw M.W.M. Vrolijk-Lenting (SP), de heer J. Dijkgraaf (Groen-Links), de heer H. Huttinga (ChristenUnie), de heer J.C. Schelkens (VVD), de heer R.J.N.A. Kochheim (VVD) (<i>alleen 16 december</i>), mevrouw A.C.M. Nijhof-Huizinga (VVD) (<i>alleen 14 december</i>), mevrouw F.A. Aldershof (VVD), de heer H. Naber (VVD) (<i>14 december: tot agendapunt 6, eerste termijn, 22.08 uur</i>), de heer W.W.W. Halm (BGE) en de heer D.J. Douwstra (BGE).
Afwezig	:	---

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Horstman opent de vergadering op 14 december om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom op deze speciale gezamenlijke commissievergadering, waarvoor alle raads- en commissieleden zijn uitgenodigd. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Spreekrecht:

De heer Mans spreekt in. Hij pleit ervoor de motie uit 2006 tot het instellen van een referendum opnieuw in te dienen en een referendum te houden. Volgens hem is bij het Atalantaproject nooit het draagvlak onder de burgers van de gemeente Emmen gepeild. Om het Dierenpark Emmen (DPE) te redden verzoekt **de heer Mans** om doorrekening van het plan om DPE voort te zetten op de centrumlocatie en de bijkomende Atalanta-plankosten van de ondertunneling en de Wereld van de Ontmoeting (WvdO) in kaart te brengen. Zo zijn de burgers alsnog in staat een goede keuze te maken.

De heer Otter spreekt in. Hij heeft in een overzicht de cijfers van het financieel meerjarenplan (FMP), het advies van bureau UNO en het raadsbesluit naast elkaar gezet. Hieruit blijkt dat de gemeente hoe dan ook € 137 mln. kwijt is aan het project. Dat kan verder oplopen door stijgingen in de bouwkosten. Ook verhoogt het gemeentelijk tekort als niet alle subsidies worden ontvangen, de exploitatie van de WvdO of de opbrengst van de grondverkoop aan de Hoofdweglocatie tegenvalt. Al met al schat **de heer Otter** in dat de gemeenschap hieraan ruim € 200 mln. kwijt zal zijn plus rente, los van het onderhoud van het openbaar gebied en eventuele exploitatietekorten bij het theater. Daarbij is Atalanta van een publiek-private samenwerking verworden tot een risicovol, puur gemeentelijk project: de eigen bijdrage van € 150 mln. door DPE komt in de stukken niet meer voor. Het ergste is nog dat alle inkomsten nog onzeker zijn en er toch een luxe theatervoorziening wordt gebouwd in deze tijden van crisis en bezuinigingen. **De heer Otter** vindt Atalanta onverantwoord en onbeheersbaar. Nog vóór de projectstart blijkt DPE een financiële puinhoop te zijn, waarvoor de gemeente keer op keer de portemonnee moet trekken. Zijn advies luidt: stop onmiddellijk met het Atalantaproject en steek al die energie en creativiteit in de handhaving van het behoud van het DPE voor het centrum: dat zal al genoeg geld kosten. Bevorder ook de zelfstandigheid en ondernemingsgeest bij het management van DPE, dat zichzelf moet bedruipen. **De heer Otter** acht ook de wijze van besluitvorming vatbaar voor evaluatie.

Voorzitter Horstman zal ervoor zorgen dat kopieën van het overzicht van de heer Otter worden verspreid onder alle raads- en commissieleden (*nt grf: geplaatst op de raadssite: www.gemeenteraademmen.nl, cie. BME 14 december 2010*).

3. Rondvraag

Er zijn geen vragen.

4. Presentatie: Rapportage UNO Bedrijfsadviseurs inzake second opinion businesscase DPE Next, versie 6.1

De heer Nijstad (UNO Bedrijfsadviseurs) houdt een presentatie van bovengenoemd rapportage (*nt grf: geplaatst op de raadssite: www.gemeenteraademmen.nl, cie. BME 14 december 2010*).

PvdA stelt de volgende vragen:

1. Wat is in de ogen van UNO het ‘regelmatig’ plegen van vervangings- en vernieuwingsinvesteringen door DPE?
2. De loonkosten bedragen volgens de plannen 29,7% van de omzet of nog lager, terwijl 30-40% bij soortgelijke parken gebruikelijk is. Is dit scenario te rooskleurig of realistisch?
3. Gaat UNO bij de realisatie van verblijfsaccommodaties, ter stimulering van de omzet, uit van accommodaties van derden of van additionele investeringen door DPE Next zelf?
4. Met welk rentepercentage moet bij de totale lening van € 44 mln. volgens het raadsvoorstel worden rekening gehouden in relatie tot de aflossingscapaciteit bij DPE?
5. Welke gevolgen heeft de ombouw van de businesscase van versie 6.1 naar 7.0 voor de werkgelegenheid?

CDA stelt de volgende vragen:

6. Worden voor de bancaire financiering van € 25 mln. aanvullende zekerheden gevraagd?
7. Is de prijs van een kaartje (€ 25,=) maximaal of realistisch? Welke mogelijkheden zijn er om de omzet te vergroten? Is het verantwoord te stellen dat het aantal van 1,4 miljoen bezoekers meteen in jaar 1 wordt gerealiseerd?
8. Is het mogelijk € 50 mln. te besparen zonder op de attractiewaarde van DPE in te boeten?
9. Is de geplande realisatiefase realistisch?
10. Welke stakeholders moeten in de stuurgroep zitting nemen?
11. Wat zijn de ‘vergelijkbare projecten’ waarmee de bouwkosten per m² worden vergeleken?

VVD stelt de volgende vragen:

12. Wat is ongeveer de aflossingsperiode van de bancaire lening ad € 25 mln.? En welke rentepercentages horen daarbij?
13. Bij de vervangingsinvesteringen zou meer gekeken moeten worden naar het resultaat zonder de afschrijvingen. Hoe hoog is zijn de bedragen aan afschrijvingen en herinvesteringen?

D66 stelt de volgende vragen:

14. Er moet volgens UNO € 50 mln. minder worden geïnvesteerd dan de bedoeling was, wat overeenkomt met 20% van het totaal. Enerzijds stelt UNO dat € 30 mln. extra subsidie nooit is te halen, anderzijds dat DPE de besparing kan terugverdienen met extra subsidies. Graag uitleg van deze tegenstelling.
15. Een belevingspark is iets anders dan een dierenpark. Toch zijn de prijzen van een entreekaartje op het niveau van een ‘dierenpark-Plus’. Waarom schat UNO de ambities lager in dan de oorspronkelijke plannen?

DOP stelt de volgende vragen:

16. Bij de huidige problemen van DPE concludeert UNO dat de steun door de gemeente als vanzelfsprekend wordt ervaren. Hoe ziet UNO dit met DPE Next en de financiering ervan?
17. DPE wil de ambitie van internationale allure overeind houden, terwijl UNO tegelijk vaststelt dat het aantal buitenlandse bezoeken te rooskleurig is. Wat vindt UNO van deze ambitie?
18. Als er € 50 mln. aan dekkingsmiddelen worden gevonden, hoe reëel is het dat deze worden terugverdiend? Komen er dan veel meer bezoekers?
19. Als één doorlichting al gemakkelijk € 50 mln. bespaart, is een tweede of derde doorlichting noodzakelijk?
20. Hoe hard zijn op dit moment de verschillende dekkingen buiten de gemeente om?
21. Wat heeft DPE de afgelopen twee jaar zelf gedaan om aan extra middelen te komen? De rapportage geeft bij de integratie met het theater aan dat hier onvoldoende werk van is gemaakt en dat hier geen duidelijk beeld van is te geven. Is UNO de opdracht door de gemeente tegengekomen om werk te maken van het zoeken naar extra middelen?

22. Welke zaken moeten verder concreet worden onderzocht om te komen tot planversie 7.0?
23. Welke aanvullende zaken zijn nodig om te komen tot planversie 7.0?

SP stelt de volgende vragen:

24. Klopt het dat de yield geen 100% is vanwege de btw-afrek van de kaartenopbrengst? Zo ja, wat is het toepasselijke btw-percentage? En hoe verhoudt dit tot de plannen om dit percentage in de toekomst naar 20% te brengen?
25. Klopt het dat de topattracties in het park niet het gewenste aantal bezoekers kunnen trekken?
26. De huidige problemen zijn volgens de **SP** vooral ontstaan doordat er te weinig aandacht was voor marketing. Bestaan er managers die bij DPE voor aanvullende leiskennis kunnen zorgen? En zijn de kosten daarvan meegenomen in de businesscase?

LEF! stelt de volgende vraag:

27. UNO adviseert DPE verblijfsaccommodaties te (laten) realiseren om een verblijfsduur van 9 uren te garanderen c.q. uit te bouwen. In hoeverre is rekening gehouden met gedrag van toeristen die (ook) voor andere bezoeken naar Noord-Nederland komen?
28. Welk verband is er tussen de DPE Next-locatie en de nabijheid van verblijfsaccommodaties?

BGE stelt de volgende vragen:

29. Is DPE Next wel zo uniek? Wat is het verschil tussen DPE en Hannover Zoo?
30. Het laatste woord op blz. 23 van de UNO-rapportage, 'opgesteld' is een tikfout. Geldt dat ook voor de cijfers in het rapport?

ChristenUnie stelt de volgende vragen:

31. UNO zei 'kennis en kunde naar binnen hijsen' in de presentatie. Heeft men rekening gehouden met de lasten van het oude DPE? Die indruk heeft de **ChristenUnie** niet, omdat UNO de personeelslasten graag lager ziet. Maar dergelijke expertise is zeker in deze branche bijzonder schaars en dat zal de personeelskosten juist opdrijven.
32. UNO laat bij de afschrijvingen subsidies buiten schot. De **ChristenUnie** is daar geen voorstander van, omdat bij vervangingen met brutoafschrijving rekening moet worden gehouden. UNO heeft het subsidieplafond al wel bijgesteld. En is het niet juist bij innovatieve investeringen, die eerder subsidiabel zijn dan reguliere investeringen, zaak om zo snel mogelijk te gaan afschrijven met het oog op de vervanging?

De heren Nijstad en Haverkort (UNO Bedrijfsadviseurs) geven de volgende antwoorden:

1. Naast vervangingsinvesteringen zijn vernieuwende elementen nodig in DPE Next. Ter financiering hiervan zijn de afschrijvingstermijnen verkort tot minder dan de technische levensduur. Naar mening van UNO is deze dekking voldoende. Beide typen investeringen moeten niet alleen in jaar 6 en 8, maar ook elk jaar ervoor worden verricht.
2. Het gaat bij DPE Next om een heel ander park, waarin door de wijze van inrichting de loonkostencomponent veel lager uitpakt. Met name voor de horeca- en gastenservice zijn extra fte's nodig, die naar gelang de drukte flexibel zijn in te zetten.
3. UNO meent dat DPE verblijfsaccommodaties juist in samenwerking met of alleen door derden moet ontwikkelen. DPE Next krijgt ook te maken met de bestaande accommodaties.
4. Omdat versie 7.0 nog niet uitgewerkt is, is nog geen concreet antwoord mogelijk voor het aflossingsplan ad € 22 mln. Gezien de verwachte restwaarde van DPE Next is niet te financieren op activa, maar wel op cashflow: dit maakt een doorlopende financiering mogelijk en er hoeft, met toestemming van de bank, niet altijd afgelost te worden. Voorwaarde is dat de EBITDA op een bepaald niveau blijft.

5. Bij besparingen op personeel in 7.0 moet wel de attractiewaarde overeind worden gehouden. Dit houdt impliciet in dat dit bij DPE Next niet ten koste van het personeel zou moeten gaan. Door bepaalde combinaties te zoeken denkt UNO dat verbeteringen op dit vlak mogelijk zijn.
6. De € 25 mln. kan een lening zijn op basis van kasstromen, waarbij ervoor gezorgd zou moeten kunnen worden dat er geen aanvullende zekerheden nodig zijn.
7. Vergroting van de omzet is mogelijk door sponsoring, (zakelijke) feesten en partijen. € 25,= is een realistisch mikpunt als entreprijs; hiervan is geen verhoging mogelijk.
8. De bestaande businesscase houdt hier nog geen rekening mee, dus daar is nader onderzoek naar nodig. Wel denkt UNO dat er mogelijkheden zitten bij de in de case gepresenteerde onderdelen, die daartoe kritisch nader geanalyseerd moeten worden, zeker bij de integratie van (de attractiewaarde van) het theater en de WvdO.
9. Navraag bij verschillende bouwexperts leert dat de realisatie binnen de geplande periode is te verwezenlijken. DPE Next is een uniek project, maar er zijn voorbeelden bekend van miljardenprojecten die in twee jaar zijn opgebouwd. Maar dan moet DPE wel snel handelen.
10. DPE en haar (in)directe partners WMD en de gemeente. Wellicht zijn op termijn twee extra stakeholders aan te trekken, bijvoorbeeld de ontwikkelaar van de verblijfsaccommodaties.
11. Dat is bijvoorbeeld de Hannover Zoo.
12. Het is een doorlopende financiering van de bedrijfsvoering op basis van cashflow, waarbij de EBITDA als een soort rekening-courantkrediet fungeert. Vaak is deze financiering, in tegenstelling tot vaste hypotheekrentes, gekoppeld aan een basis-Euriborrente met een bepaalde risico-opslag (op dit moment over drie maand ca. 2,5%, over twee maand ca. 1,0% en over één maand zo'n 0,7%).
13. Zonder inzage in de toepasselijke investeringen en de te verkrijgen subsidies zijn nu nog niet de afschrijvingsbedragen te berekenen. EBITDA geeft de rek aan voor een bedrijf om investeringen te doen en rente en aflossing te betalen. Businesscase 7.0 moet inzage geven in hoeverre een spanningsveld zal bestaan tussen de kasstroom en de investeringen voor DPE Next.
14. Versie 6.1 gaat uit van € 60 mln. aan subsidies, UNO acht dat bedrag niet haalbaar op korte termijn. Omdat het een belangrijke plancomponent is, adviseert UNO de subsidiemogelijkheden nader te verkennen. Maar als er niet meer dan € 30 mln. inzet, moet worden gekort op de investeringen. Zowel aan de inkomsten- als financieringskant is er een tekort van € 50 mln.
15. Op grond van de benches bij dieren-, attractie- en belevingsparken in binnen- en buitenland komt UNO tot de slotsom dat de entreprijs in DPE Next van € 29,50 te hoog gegrepen is. Dat is het prijsniveau van attractieparken en wereldwijd is het niveau van belevingsparken lager. Wel acht UNO het aantal van gemiddeld 1,4 miljoen bezoekers per jaar reëel.
16. De doelstelling van het DPE Next-concept is de internationale allure terug te winnen. UNO komt ook aan de 1,4 miljoen bewoners, maar is wel bezorgd c.q. terughoudend om een groot aantal Duitse bezoekers aan het concept te koppelen.
17. Dit is niet onderzocht.
18. Het dichten van het tekort van € 50 mln. ligt enerzijds in investeringen, anderzijds in subsidies. Dit kan niet alleen met subsidies, er zal ook bespaard moeten worden op investeringen. DPE moet dus goed naar de balans daartussen kijken.
19. Daar kan UNO geen concrete uitspraken over doen. Opdracht was de businesscase 6.1 in vogelvlucht te bestuderen. Op deze vragen moet de versie 7.0 antwoord geven.
20. Dit is niet onderzocht.
21. Dit is niet onderzocht. De integratie met het theater is niet uitgewerkt in de versie 6.1 en dat vindt UNO een gemiste kans. Zo kan bijvoorbeeld het theater ook overdag worden gebruikt voor en door het belevingspark.
22. Feitelijk is die opsomming terug te vinden in het rapport, maar die kan UNO ook separaat in een overzicht ter beschikking stellen.
23. Zie 22.

24. De yield is inderdaad 93% vanwege de btw. Dierenparken vallen onder het btw-regime van 6%. UNO verwacht geen btw-verhoging, maar dit is wel een bepaald risico. Dat geldt dan uiteraard ook voor de concurrentie.
25. Alleen op topdagen kunnen de topattracties niet de gewenste bezoekersaantallen genereren: die zijn zo gewenst dat een park 50-60% van de bezoekers ontevreden naar huis kan sturen. De businesscase voorziet hier niet in, maar UNO kent oplossingen die in vergelijkbare parken zijn bedacht.
26. Een voorbeeld van dergelijke know-how is de huidige directeur, die commerciële ervaring heeft met attractieparken, om DPE verantwoord te leiden. Andere managers met dergelijke leisure-ervaring en –knowhow zijn te vinden in de markt; hun personeelskosten zijn meegenomen in de huidige businesscase.
27. De leisuremarkt kent dag- en verblijfsrecreatie. Beide typen zijn van belang voor DPE. Alle bezoekers zijn belangrijk. Hoe beter de toeristische beleving in de rest van Drenthe en Noord-Nederland is, des te interessanter dit is voor de bezoekersaantallen van DPE. Maar DPE heeft daar beperkte invloed op. Men kan samenwerkingsverbanden aangaan of de provincie inschakelen voor de marketing, maar DPE is en blijft een dagattractie. De verblijfsduur van 9 uren is berekend zonder de WvdO en het theater: met die ingrediënten kan die duur hoger uitvallen. In verband met de lange reistijden zouden die twee onderdelen met name ook mensen uit de Randstad kunnen aantrekken.
28. Bij lange verblijven (vakanties) is het niet strikt noodzakelijk een accommodatie vlakbij het DPE te hebben, maar bij korte verblijven speelt de nabijheid wel een belangrijke rol.
29. Het klopt dat in meerdere parken bepaalde continenten worden nagebootst zoals in Hannover Zoo maar ook in Hamburger Zoo. Het unieke van DPE Next is de complete onderdompeling in de klimaatwerelden, cultuur, horeca en merchandise. Ten tweede is het onderscheidende vermogen de drie looproutes in DPE Next. Daardoor wordt dit meer een belevingspark dan een continentale ervaring.
30. Dit woord moet inderdaad ‘*opengesteld*’ zijn.
31. UNO bedoelde niet letterlijk ‘naar binnen hijsen’: het gaat erom om op cruciale plekken in de organisatie meer managementkennis en –ervaring op leisuregebied binnen te halen. Er is al veel kennis en ervaring, maar op de in de rapportage aangegeven plekken is aanvulling wenselijk. Die mensen zijn schaars, maar zijn er wel en hun kosten zijn meegenomen in de businesscase. Deels zullen deze managers ook bestaand personeel vervangen; relatief gaat het niet om grote bedragen.
32. De rentelasten van de huidige gemeentelijke lening van € 12 mln. zijn in versie 6.1 meegenomen, evenals de rente en aflossing ad € 20 mln. voor de WvdO; weliswaar iets onder het EBITDA-niveau. Niet betrokken is de affinanciering van de verliezen de komende vijf jaar. De subsidie moet inderdaad worden meegenomen in de herinvestering, maar niet alle vervangingsinvesteringen zullen compleet nieuw zijn. Van de € 200 mln. is € 30 mln. subsidie, dus niet alle toe te delen bedragen hoeven geherinvesteerd te worden. Er moet bij de afschrijving worden gekeken naar de totale financieringslast en de totale EBITDA: het maakt dus niet uit waar de innovatieve investeringscomponenten precies zitten. De afschrijvingen moeten slechts voldoende aansluiten bij de herinvesteringen en dat beoordeelt UNO in businesscase 6.1 als realistisch.

5. Bespreken C-stukken: n.v.t.

6. Bespreken B-stukken:

6A. Overbrugging naar DPE Next:

- 1a: voorgesteld besluit overbrugging DPE 2010 tot en met 2015;
- 1b: voorgesteld besluit DPE Next

Inleiding

Wethouder Arends leidt dit agendapunt in. (*Voor de details wordt verwezen naar de ter vergadering uitgereikte hand-outs.*)

D66 vraagt of het bedrag aan extra binnen te halen subsidies (NOM) in het maximale risico is verwerkt.

Wethouder Arends ontkent dit. Daar loopt de gemeente geen risico op. Het risicobedrag is gebaseerd op een totaal investeringsplafond van € 205 mln. inclusief de extra gemeentebijdrage van € 17 mln.

D66 ziet 'DPE Next 7.0' staan op de overzichten. DPE zou die businesscase toch zelf opstellen?

Wethouder Arends zegt dat deze aanduiding is bedoeld als voorstel om de versie 6.1 door te ontwikkelen naar 7.0. Daarbij wordt voorgesteld een extra bijdrage van € 17 mln. te verstrekken.

ChristenUnie ziet in tegenstelling tot de begroting dat de nettobijdrage voor de rente op de verplaatsingsvergoeding ad € 748.000,= ineens niet nodig blijkt te zijn plus de € 56 mln. aan kapitaallasten volgens het Atalantabesluit van december 2008. Het gat met de € 65,5 mln. verplaatsingsvergoeding moet worden voorgefinancierd, maar uiteindelijk gaat het wel om steeds terugkerende jaarlasten.

Wethouder Arends antwoordt dat dit kan worden veroorzaakt door het feit dat de subsidies niet parallel lopen met de voorinvesteringen van DPE Next. Volgens zijn overzicht wordt € 50 mln. van de verplaatsingsvergoeding van derden verkregen, de resterende € 14,8 mln. aan eigen gemeentemiddelen staat als risicobedrag vermeld in het schema. Dit even los van de rentelasten.

Wakker Emmen leest als maximaal risico € 14,8 mln. maar daarachter staan drie subsidiebedragen genoemd: € 22 mln. (reeds toegezegd, maar niet formeel toegekend), € 10 mln. (redelijke kans om binnen te worden gehaald, maar ook nog niet formeel) en de overige € 17 mln. (geen indicatie over kans van slagen). Waarom staan deze bedragen niet als risicobedragen vermeld?

Wethouder Arends zegt dat Wakker Emmen bedragen aanhaalt die losstaan van de verplaatsingsvergoeding. Hij zal dit later bij het FMP toelichten.

Wakker Emmen stelt dat de wethouder de trukendoos opentrekt om de commissie voor het blok te zetten met drie sheets. Hier heeft de wethouder volgens **Wakker Emmen** goed over nagedacht: deze drie overzichten hadden bij het raadsvoorstel in moeten zitten. De subsidies maken wel degelijk onderdeel uit van de verplaatsingsvergoeding; de wethouder gaat alleen uit de gemeentelijke bijdrage daarin.

CDA zegt dat dit geen verduidelijkingsvragen zijn. Bovendien stond alle informatie van de sheets ook al in het raadsvoorstel. Het is dus geen nieuwe of aanvullende informatie.

Voorzitter Horstman staat vanaf nu alleen verduidelijkingsvragen toe. Overige vragen kunnen tijdens de eerste en tweede termijn toe.

Wethouder Arends wilde de commissie met deze toelichtende sheets in alle oprechtheid meenemen in de worsteling die het college zelf ook de afgelopen weken heeft gehad over de overbruggingsgelden. Hij werpt de suggestie verre van zich dat het hier een vooropgezet plan zou betreffen om te elfder ure de commissie andere getallen voor te spiegelen. De eigen bijdrage in de verplaatsingsvergoeding is het maximale risico dat de gemeente loopt, namelijk dat men er geen DPE Next op de Bargeres voor terugkrijgt en dan zal het Atalantaproject zeker niet volgens de huidige plannen kunnen doorgaan. Dan zouden de voorbereidingskredieten ook moeten worden afgeboekt. Als DPE op de Hoofdstraatlocatie attractief en niet-verlieslijdend zou moeten worden gehouden, zou nog moeten worden onderzocht of de investeringen daar voldoende verdien capaciteit hebben. Voor dat scenario zou de gemeente waarschijnlijk nog zo'n € 60 mln. op tafel moeten leggen, want volgens DPE-informatie is nog minimaal € 70-80 mln. nodig om DPE op de huidige locatie naar een '2.1-niveau' te brengen. Het college acht het aannemelijk dat externe financiers dan niet zullen staan te trappelen om te cofinancieren en zal het risicobeslag zo'n € 152 mln. zijn. Dan heeft de gemeente geen ondertunneling, geen WvdO-plein en geen infrastructuur in het centrum. Al die voorzieningen heeft de gemeente wel volgens de businesscase 7.0: het totale maxi-

male risico dat de gemeente daarbij loopt bedraagt € 126,4 mln. Bij geen DPE meer in Emmen, maar wel de bouw van een theater bedraagt dit risico € 70,59 mln. maximaal.

Voorzitter Horstman stelt voor de drie sheets toe te voegen aan het raadsvoorstel. Hier gaat de commissie mee akkoord.

Wethouder Kuper deelt mee dat op de avond van 13 december de handtekeningen zijn gezet onder het saneringsakkoord. De huur rond de Traverse wordt bevroren op een totaalbedrag van € 1,7 mln. In het UNO-rapport beweegt het saneringsscenario tussen € 17 mln. en € 22 mln. Dat kan om niet worden verstrekt, maar gezien de geringe compensabele verliezen zou een groot deel daarvan naar de fiscus gaan en dat is geen optie. Een vijfjaarslening was ook een optie, maar het college leek het het beste het overbruggingskrediet tot en met 2015 te gieten in een achtergestelde lening met een looptijd van 40 jaar. Want DPE is een zelfstandig bedrijf, maar wel nauw financieel verknocht aan de gemeente. Voordeel hiervan is dat daarmee ook andere partijen gemakkelijker over de streep zijn te trekken qua cofinanciering. Wel is er een renteverskil van 1% tussen de gebruikte en feitelijke rente. Van de rente van 3,25% na 2015 wordt voorgesteld dit percentage 40 jaar door te laten lopen als een soort exploitatietaakstelling voor DPE Next.

DOP heeft vernomen dat, na de rechtszaak met de architecten, de twee bouwers die uit het bestek zijn weggevallen, ook een rechtszaak zijn begonnen. Kan het college dat bevestigen?

Wethouder Kuper deelt mee dat het laatste voorlopig een gerucht is.

Eerste termijn

ChristenUnie constateert dat de blijde stemming rond het december 2008 sinds dit voorjaar wat is weggezakt. De fractie kreeg minder fiducia in het project. De openingsbalans begin 2016 noemt de fractie beroerd. Want er staat vrijwel alleen maar vreemd vermogen op en de balanspositie is op dit moment ook al niet florissant. Men heeft de jaarstukken van DPE Groep ondanks herhaaldelijke verzoeken nog steeds niet gekregen. Dit betreurt men. Met het raadsvoorstel en het voor driekwart 'erin duiken' gaat DPE naar een te veel overheidsgedomineerd bedrijf toe en ontstaat een geheel ander bedrijf dan ten tijde van de met LEF! ingediende aprilnotie. Volgens UNO is in businesscase 6.1 de exploitatie van DPE niet op orde: deze is niet SMART genoeg, bevat € 50 mln. te veel aan investeringen en de exploitatie moet beter. 7.0 lijkt de ChristenUnie een waanzinnig lastig scenario, maar wel noodzakelijk om in te stemmen met dit raadsvoorstel, dat een kip-en-ei-verhaal is. De fractie heeft er erg veel moeite mee 'de kip' te leveren. Men krijgt nog informatie van B&W over de rente op de verplaatsingsvergoeding ad € 748.000,-; volgens de sheet van wethouder Arends zou dit een begrotingsvoordeel opleveren. De ChristenUnie staat achter de DPE Next en Atalanta omdat dit een geweldige upgrading is voor gemeente en provincie, maar het moet wel haalbaar zijn. Daar heeft de fractie buitengewoon veel twijfel bij. Daarom wil men bij het lopende overbruggingskrediet eerst in voorjaar 2011 de case 7.0 inzien, een nieuw raadsvoorstel laten formuleren en het college meer externe financiering laten aantrekken.

Als het juist is dat de overbrugging op de case-DPE Next is gebaseerd, dan is **BGE** daartegen. Men neemt de worsteling van B&W voor kennisgeving aan, maar vindt het zeer opmerkelijk dat er nu een raadsvoorstel op basis van DPE Next voorligt, terwijl het standpunt van de directie nog niet bekend is. Na de rapporten van UNO en Twynstra Gudde (TG) is namelijk de directie van het zelfstandige bedrijf DPE aan zet, niet het college of de gemeenteraad. Want de plannen zijn volgens beide adviseurs niet ongewijzigd te realiseren. B&W geven echter aan geen rol meer te zien weggelegd voor de directie van DPE. **BGE** vraagt zich zo langzamerhand af of DPE nog wel langer een directie nodig heeft, want het college neemt steeds meer directietaken over. Laat eerst de directie de businesscase corrigeren en completeren, dan kan het plan weer door de TG-molen. Om het plan haalbaar te maken moet er € 50 mln. meer van overheden komen en dan mag de bouw geen vertraging oplopen en de kosten niet overschreden. Het lijkt wel alsof het college steeds meer in sprookjes gaat geloven. **BGE** doet dat niet en hecht aan de aanbevelingen van TG, met name die met betrekking tot de WvdO, de ondertunneling, het theater en de terugvalscenario's.

Zijn de fracties die nog wel vertrouwen in dit plan hebben, bereid hun fractievergoedingen te steken in de aandelen van DPE Next? Graag tot slot een schriftelijke reactie van het college op de conclusies en aanbevelingen van TG.

GroenLinks is erg teleurgesteld om op het verzoek om meer informatie de drie sheets van wethouder Arends te hebben gekregen. Hier kan en wil de fractie niets mee, omdat zij niet zijn gefocust op het raadsvoorstel: ineens duiken plan B en plan C op. Volgens wethouder Arends is er nog € 17 mln. te gaan, maar volgens het raadsvoorstel is er nog € 36,5 mln. in te vullen. **GroenLinks** is een groot voorstander geweest van het Atalantaproject en heeft met volle overtuiging ingestemd met het raadsbesluit van december 2008. Want Emmen is niet voor te stellen zonder het onderscheidende DPE. De fractie vond de uitstraling van het college bij de persconferentie rond de plannen mager: deze miste helderheid over inkomsten en uitgaven en de exploitatie. Ook uit de rapporten van UNO en TG heeft **GroenLinks** de indruk dat die exploitatie en zaken als haalbaarheid, zekerheid, betaalbaarheid en fasering nog steeds niet rond zijn. Kan het college helder de zekerheid van de kans van slagen geven op basis van dit raadsvoorstel met DPE Next? De grondopbrengsten volgens het decemberbesluit van 2008 bedroegen € 78 mln., maar in het laatste FMP zijn die slechts € 21 mln. Vanwaar het grote verschil en wat zijn de gevolgen? Hoe vast zijn de toezeggingen inzake de RSP-gelden? Voorlopig stelt de fractie vast dat Emmen niet zonder DPE kan, maar over DPE Next heeft men een veel minder gevoel bij en heel veel vraagtekens.

LEF! noemt het bereikte akkoord tussen DPE, OR en de vakbonden positief. UNO en TG zijn beide kritisch over de businesscase, maar UNO draagt ook oplossingsrichtingen aan. Tijdens de vorige presentatie was UNO streng en sprak men in staccato. Nu was men direct, maar beschouwend en mild. **LEF!** vraagt zich af hoe de worsteling binnen het college zich verhoudt tot de aprilmotie van **LEF!** en de ChristenUnie waarin ervan werd uitgegaan dat DPE als een zelfstandig bedrijf zou opereren. De fractie is bereid in te stappen in het aandeelhouderschap, want dat ziet **LEF!** niet zozeer als ondernemend maar veel meer als citymarketing. Want de economische waarde zit niet zozeer in het park zelf maar juist in zijn aantrekkingskracht. Voorts is men voor een voortrekkersrol van de gemeente om het gemakkelijker voor ondernemers als DPE te maken om in te stappen op de plannen. De fractie vindt het nauwelijks geloofwaardig dat DPE Next al in 2015 operationeel kan zijn. Uitstel zou ook uitbreiding van het overbruggingskrediet betekenen. Hoe hard is het jaar 2015 en hoe hard willen B&W zich daarop vastleggen? Het theater is een hoofdpijn punt vanwege meerdere onduidelijkheden.

SP zegt dat het voorstel over DPE Next 2015 gaat. Waarom betreft **LEF!** daar het theater bij?

LEF! antwoordt dat bij het bij de voordracht over DPE Next gaat en dus ook om de integrale benadering met het Atalantaproject. Vandaar ook de aprilmotie om het geheel nader in te kaderen.

SP is het ermee eens dat het nieuwe theater er moet komen, maar het gaat in het voorstel om een overbruggingskrediet tot en met 2015, wanneer eventueel DPE Next operationeel wordt. Maar de **SP** ziet de relatie met het theater niet bij het raadsvoorstel.

LEF! antwoordt dat als voorwaarde bij dit krediet geldt dat er zicht moet zijn op DPE Next. Er wordt daarbij minder nadrukkelijk over de afspraken tussen de gemeente en DPE gesproken over de exploitatie van het theater in relatie tot de kapitaalslasten op lange termijn, het totale kunst & cultuurbudget en de conceptontwikkeling. Dat mist **LEF!** in het voorstel. Bovendien wil de fractie eerder zekerheden hebben dan 2015 af te wachten. Zij snapt de beweegredenen voor een achtergestelde lening om via opkrikken van het eigen vermogen meer (bancaire) financiers te trekken, maar als het misgaat moet het college zich wel realiseren dat de gemeente achteraan de rij staat van crediteuren. De fractie denkt dat bezoekende gezinnen zich veel liever in vakantiebudgetgalowachtige accommodaties verblijft dan in hotels en beveelt aan dat aspect mee te nemen in een nader onderzoek. Bij elke accommodatieontwikkeling heeft de gemeente DPE, de provincie en ontwikkelaars nodig. Het zou het college sieren daarin een meer ondernemende dan afwachtende houding aan te nemen. Qua herbouwwaarde locatie-Hoofdstraat wordt steeds uitgegaan van

30%, maar wat zijn de gevolgen als die stijgt naar 40-50%? De maximale risico's in het staatje 'Geen dierentuin Noordbargeres, wel investeren in park 2.1' bij de hypothecaire lening tot en met 2015 zouden € 12,5 mln. bedragen: wat betekent dit voor de beschikbare gronden? En in 'Dierentuin op Noordbargeres en theater' geldt het overbruggingskrediet over het huidige DPE niet voor 5 jaar, maar voor 2 tot 3 jaar. Klopt het totale risicobedrag ad € 126,4 mln. wel? Weliswaar is planversie 7.0 nodig om meer duidelijkheid te verschaffen. **LEF!** is wel een vooruitdenkend optimistische partij die nog absoluut in het DPE Next-concept en Atalanta gelooft. Daarom lijkt het goed om tijd te kopen om de plannen te concretiseren voordat de fractie definitieve keuzes kan maken. Het college toont zeker lef, maar dit mag niet ontaarden in waaghalzerij.

SP memoreert dat reeds in december 2008 duidelijk was dat het een enorm ambitieus project met dito budget betrof, grotendeels door DPE en de gemeente. De **SP** heeft hiermee ingestemd met de nodige kritische noten. Maar de toen nog aan te vragen subsidies zouden geen probleem zijn. Nu, twee jaar later, is DPE op sterven na dood en de gemeente moet opnieuw bijspringen. De fractie ziet daarom geen heil meer in het Atalantaproject: de risico's zijn te groot en alleen de gemeentelijke geldstromen zijn zeker. Subsidies zijn maar beperkt ontvangen of toegezegd en het is maar de vraag of de rest nog wel rondkomt. De fractie vindt de gevraagde overbrugging niet gewenst, wel wil men inzetten op het bestaande DPE, maar los van het Atalantaproject. Eventueel kunnen deelprojecten als losse trajecten worden voorgelegd aan de raad. De **SP** vindt de drie overzichten van wethouder Arends enigszins misleidend opgesteld. Scenario II en III zijn heel kritisch, maar scenario I is heel positief. Waar is de grote kans op kostenoverschrijding, waar TG op duidt? En de haalbaarheid van het gemiddelde aantal van 1,4 miljoen bezoekers per jaar?

DOP ziet dat DPE de maatregelen heeft genomen die men op dit moment kon nemen. Voor extra investeringen en marketingactiviteiten is het nu nog te vroeg. Belofte maakt schuld dus het zou goed zijn dat de gemeente DPE een lening verstrekt. Graag ziet **DOP** opname van de door UNO benoemde kaders in het raadsvoorstel: het marketingbudget en de inspanningen, de jaarlijkse investeringen, de verwachte bezoekersaantallen, het aantal personeelsleden plus de kosten per jaar, managementsamenstelling etc. Voor de controle of de cijfers van DPE de komende jaren een stijgende lijn vertonen, is een resultatenoverzicht als duidelijk kader nodig over de periode 2010-2015, uitmondend in een nihilresultaat over 2015. Alleen een jaarlijkse prognose is onvoldoende, want dan kan het krediet al veel eerder dan 2015 op zijn. **DOP** wil zo voorkomen dat er in 2015 weer extra geld bijmoet. Duidelijke boodschap aan DPE moet zijn dat het maximumkrediet € 22 mln. is, maar veel liever een stuk minder. De rente voor DPE ligt 40 jaar vast, maar geldt dit ook voor de rente die de gemeente afdraagt? Wat gaat het kosten als de rente met 1%, 2% of 3% stijgt? Graag een overzicht hiervan. **DOP** wil steeds duidelijke jaarlijks doorgerekende overzichten. Hoe realistisch is in werkelijkheid de volledige aflossing door DPE van de lening of worden hiermee problemen naar de toekomst doorgeschoven? Graag opname van het overbruggingskrediet in het Atalantaproject en in de bijbehorende kwartaalrapportage plus een audit hierop door TG. TG en ook UNO menen dat de businesscase 6.1 van DPE aan alle kanten rammelt, maar het college vraagt de raad niettemin akkoord te gaan met de plannen onder het mom dat het allemaal wel goed zal komen. Hoe halen B&W het in hun hoofd om de raad per 20 december a.s. buitenspel te zetten? Is men knettergek geworden? Volgens **DOP** zijn er maar twee opties. A) of DPE komt op basis van de bevindingen van UNO en TG met een nieuwe case, die in elk geval door raadsadviseur TG moet worden bekeken. Het college zou beter over de bevindingen van beide bureaus moeten nadenken want het lijkt steeds meer op gokken met gemeenschapsgeld dan verstandig besturen. B) De conclusie luidt dat DPE Next niet haalbaar is en de raad verzoekt te komen met alternatieve plannen. Voor deze optie voelt **DOP** steeds meer, nu de derde kwartaalrapportage van 2010 en het FMP Atalanta die nog niet in haar bezit zijn. Als 20 december toch een besluit moet worden genomen, ziet **DOP** graag voorafgaand een advies van TG over dit raadsvoorstel en het UNO-rapport. Volgens UNO zijn de huidige problemen van DPE ook ontstaan

doordat de directie de gemeentesteun als vanzelfsprekend beschouwt. B&W lijken zich hier niets van aan te trekken en kiezen voor een toekomstig DPE dat zwaar op de gemeente leunt. Al medio oktober is UNO opgedragen met een advies over de nieuwe juridische structuur voor DPE Next te komen. Het college spreekt steeds van ambities, maar ambities waarmaken doet men ook door de plannen tijdig af te hebben. Dan pas moet er een raadsbesluit over DPE Next komen, niet nu. Volgens UNO heeft DPE geen idee wat met het theater aan te moeten. Wat is de financiële grens voor dit college bij het Atalantaproject? Er is nog niet met de bouw begonnen maar het hele project is al tientallen miljoenen duurder dan gepland. Wat moet dit worden na de start van de bouw? De haast die het college maakt om de raad op 20 december een definitief besluit te laten nemen ontgaat **DOP** volledig. Of dit is een teken dat het college zelf ook geen vertrouwen meer in DPE Next heeft. Als B&W over een paar maanden met beter uitgewerkte plannen komen, kan veel beter een raadsbesluit worden genomen.

D66 trekt naar aanleiding van de ontvangen rapportages positieve (concept, kostenberekening) maar ook zorgwekkende (vreemd vermogen, Duitse bezoekers en het 'leisureklaar'-zijn van de medewerkers) conclusies. TG bestempelt de plannen voor DPE Next als zeer risicovol. UNO schetst het scenario van oplosbare risico's, waarbij de te behalen besparing op investeringen van € 50 mln. liefst 20% van het totale budget beslaat. Door Duitse voor extra Nederlandse bezoekers in te ruilen blijft het jaarlijks verwachte aantal op 1,4 miljoen. Deze UNO-conclusie komt wat lichtzinnig over. UNO én TG zijn het er uiteindelijk over eens dat men zonder risico's nergens komt, maar hoe zijn met alternatieve scenario's de plandoelstellingen alsnog te bereiken? De fractie vraagt zich af hoe DPE met zijn huidig management en personeel op het gewenste niveau uitkomt en ook of DPE aan de extra externe financiering kan komen. In het raadsvoorstel staat dat de gemeente in totaal zo'n € 150 mln. steekt in DPE en dat is nog exclusief de exploitatiebijdrage via leningen. Is het plafond van € 22 mln. echt wel voldoende? Uit DPE Next blijkt niet dat deze lening terugbetaald kan worden. Welke harde voorwaarde ligt hieronder? Bij zulke bedragen moeten meer zekerheidsstellingen worden geëist. **D66** daagt het college uit het voortouw te nemen in de vraagstelling over de gewenstheid van het aandeelhouderschap in DPE. Het park moet voor Emmen behouden blijven en heeft een grote nieuwe impuls nodig; dit is volgens **D66** niet mogelijk op de huidige locatie. De fractie acht het plan nog steeds haalbaar, maar wil heel strak de vinger aan de pols houden en in overleg met alle partijen het 'point of no return' vaststellen.

VVD ziet dat na opplussing met het overbruggingskrediet tot eind 2010 (€ 1,4 mln.) en na aftrek van het Rabobank-krediet (€ 2,7 mln.) dat de totale overbrugging verder richting de € 17 mln. beweegt. Daarom kan de fractie hier al met al mee instemmen? Welke acties heeft DPE inmiddels genomen om externe financiers aan te trekken, zoals de voorzitter van de Raad van Commissarissen tijdens de presentatie medio oktober aankondigde? Welke resultaten zijn hierbij geboekt? Wat is de haalbaarheid van het aantrekken van extra vermogen volgens het raadsvoorstel? Wat is de duur van de erfpachtovereenkomst die DPE met de WMD aangaat? De gemeente vraagt over de periode 2015-2030 geen rendementsvergoeding. Heeft DPE medio 2030 dan wel voldoende ruimte om de lening ineens af te lossen? Zit het voorschot ad € 5,5 mln. op de verplaatsingsvergoeding in de begroting van de huidige bouwkosten?

Wakker Emmen is van mening dat DPE op de huidige locatie moet blijven. Deze principiële keuze wordt gesterkt door enkele actuele ontwikkelingen. **Wakker Emmen** heeft altijd getwijfeld aan de haalbaarheid van de verplaatsing en de onvoldoende onderbouwde businesscase 6.1 bevestigt dit. Volgens UNO en TG is 2015 als planning niet reëel, is de kans op kostenoverschrijdingen groot, het rendement van de investeringen bijzonder laag, het prijskaartje te hoog, wordt de afstand tussen DPE en het theater als zwaar onvoldoende weggezet en ontbreekt een exploitatieprognose voor het theater. Dit is slechts een kleine greep uit de conclusies. DPE Next is onhaalbaar en onrealistisch, vindt **Wakker Emmen**. Gezien het grote belang van de verplaatsing van

het park voor het Atalantaproject meent de fractie dan ook dat dit project zo snel mogelijk moet worden stopgezet. De fractie heeft geruime tijd vergeefs gehoopt op een plan B van het college en dan doelt men niet op het knip- en plakwerk waar de wethouder deze vergadering mee aankomt. Hoeveel signalen heeft het college nog nodig? Maar zij wil nog meer miljoenen in de overbrugging steken, de provincie moet ook miljoenen gemeenschapsgeld bijdragen en als klap op de vuurpijl kan het college in een paar dagen ineens € 50 mln. bezuinigen op de plannen, waar anderen twee jaar aan gewerkt hebben. Uit het raadsvoorstel blijkt niet waarop men wil bezuinigen. De raad weet nog steeds niet wat men uiteindelijk zal krijgen voor de € 205 mln. Het businessplan 7.0 moet ineens wél het haalbare en realistische scenario worden. Op grond van de conclusies van UNO en TG en omdat het opstellen van de 6.1-versie twee jaar duurde, heeft **Wakker Emmen** hier een heel hard hoofd in. B&W zetten met de voordracht de raad buitenspel: zij kunnen in juni 2011 zelf bepalen of de bouw al dan niet moet doorgaan. Zo'n belangrijke beslissing zou van de fractie op z'n minst door de raad moeten worden genomen. Als het plafond van € 205 mln. nog niet voldoende is, blaast het college dan alle plannen af of gaat men nog verder investeren? Wat als de bouwfase duurder uitvalt en de exploitatie van het nieuwe park tegenvalt? Dit heeft allemaal gevolgen voor het aflossen van leningen, huuropbrengsten van het theater etc. Met de groeiende verstremgeling tussen gemeente en DPE groeit ook de financiële slangenkuil. **Wakker Emmen** acht de kans groot dat bij tegenvallende resultaten de directie weer om steun van de gemeente zal vragen en volgens TG zal die steunvraag dan een stuk hoger zijn. Gezien de voorgeschiedenis zal de knip dan wel weer worden getrokken. Het rapport van TG en de derde Atalanta-kwartaalrapportage staan vol met gemiddeld tot grote risico's met verstrekkende gevolgen die moeilijk binnen het weerstandsvermogen van de gemeente zijn op te vangen. Het college geeft zelf in het raadsvoorstel al de mogelijkheid van een artikel 12-gemeente aan. B&W moeten in het tweede kwartaal van 2011 met een nieuw uitgewerkte raadsvoordracht komen om DPE op de huidige locatie in het centrum te handhaven. Ook TG vindt dat er meer scenario's moeten worden uitgewerkt. Bij het maximale risicoscenario van € 126,4 mln. rekent de wethouder wel de ondertunneling, het WvdO-plein en centruminfrastructuur mee, maar geen kosten van vertragen en bouwrisico's en niet-winstgevende exploitatie. De fractie ziet deze overzichten dan ook als een suggestieve, misleidende en manipulerende verdraaiing van de werkelijkheid om de publieke opinie te beïnvloeden. Hiermee onderschrijft het college het gevoerde wanbeleid van DPE. Inder tijd was de raad ervoor dat het referendum voor belangwekkende thema's als geschikt middel kon zijn om de burger meer bij de politiek te betrekken. Hiervan is nog geen gebruik gemaakt. De publieke mening over dit gevoelige dossier dient volgens **Wakker Emmen** gehoord te worden, zodat de uitslag, samen met de definitieve businesscase 7.0 van DPE Next, integraal bij de besluitvorming in het tweede kwartaal van 2011 kan worden betrokken.

CDA dankt B&W voor de inspanningen om dit voorstel onder tijdsdruk en de in oktober gestelde kaders ten aanzien van de sanering en het vakbondsakkoord tijdig in de raad te krijgen. Zijn er naast de overbrugging via een achtergestelde lening andere alternatieven onderzocht? Baseert het college zich in het raadsvoorstel alleen op het advies van UNO om de huidige juridische structuur de komende vijf jaar te handhaven? De CDA-fractie staat nog steeds achter de ambities en doelstellingen van het Atalantaproject inzake ruimte, klimaat, energie, cultuur, innovatie en toerisme, maar acht het ook van groot belang dat dit besluit zorgvuldig gebeurt. Wat was gevoelsmatig de eerste gevoelsmatige indruk van B&W bij het lezen van het UNO-rapport? Waar valt in het raadsvoorstel concreet te lezen dat ook de adviezen van TG hierin zijn betrokken, zoals het college stelt? Waarom zijn B&W van mening dat moet worden geïnvesteerd in het risicodragend vermogen van DPE? Waarom is specifiek gekozen voor 1 juni 2011 als deadline? Waarom menen B&W dat na besluit 1a en 1b 1c de raad niet meer aan zet hoeft te komen? Is de keuze voor een achtergestelde-leningsystematiek besproken met UNO? Is ook overwogen DPE een marktconforme lening te verstrekken? Wie wordt de kartrekker bij het 'vriendenaandeel' en hoeveel moet dat minimaal opleveren? Hoe wordt de raad betrokken bij de integratie van DPE met de WvdO en

het theater, met name bij het gemeentelijk deel van de culturele programmering en het programma van eisen voor het gebouwwontwerp?

SP vraagt of het CDA zich het bestaansrecht van DPE op de huidige locatie kan voorstellen.

CDA antwoordt dat dit niet is onderzocht en de raad heeft dat evenmin in haar opdracht betrokken. Het lijkt niet realistisch, maar dit is ook niet de keuze van DPE zelf. Want dit past niet in de vastgestelde visieontwikkeling.

SP vraagt of het CDA vindt dat visieontwikkeling leidend moet zijn bij het aangaan van risico's.

CDA zegt dat eerst de visie is vastgesteld. Deze is vervolgens uitgewerkt in de voorliggende businesscase.

Wakker Emmen vraagt ten koste van wat de CDA-fractie die visie wil realiseren.

CDA heeft eerder onderbouwd waarom de fractie nog steeds achter de ambitieuze doelstellingen qua werkgelegenheid en centrumontwikkelingen staat. Dat zal op financieel verantwoorde wijze moeten plaatsvinden en dat heeft het college volgens de fractie nog steeds goed in beeld.

Wakker Emmen informeert wat het CDA onder 'financieel verantwoord' verstaat als TG concludeert dat DPE Next niet realistisch en niet financierbaar is. Het CDA heeft eerder bevestigd dat de realisatie van Atalanta in grote mate afhangt van die van DPE Next. Vandaar de eerdere vraag ten koste van wat het CDA de genoemde visie wil realiseren.

CDA antwoordt dat TG de laatste versie van de businesscase heeft beoordeeld en gaat ervan uit dat als het plan niet te realiseren is, het bijgesteld wordt. Dat is ook als zondanig verwoord in het collegevoorstel in de raadsvoordracht.

PvdA uit zijn waardering voor de inzet van de betrokkenen bij de totstandkoming van het bereikte principeakkoord rond DPE, dat binnen de in de oktober afgesproken raads-kaders past. De fractie vindt dat de uitwerking van het akkoord strak bewaakt moet worden. Hoe denken B&W dit uit te gaan voeren? TG heeft zich vooral op de risico's gefocust, terwijl UNO verder heeft gekeken naar oplossingsrichtingen. De **PvdA** staat nog steeds achter de ambities uit het principebesluit van december 2008 om Emmen de zo noodzakelijke economische stimulans te bezorgen. Maar dit moet wel op financieel verantwoord geschieden. Probeert het college ervoor te zorgen dat de gunning voor de aanbestedingen van de ondertunneling en het theater parallel komen te liggen conform de aanbevelingen over de integratie? Hoe is het renterisico bij het verschil in de begrotings- en marktrente te beheersen? UNO acht oplevering ultimo 2015 realistisch en volgens de audits geldt dat ook voor de bouwkosten. Hoe gaat het college garanderen dat de voorwaarde rond de oplevering concreet wordt ingevuld? 1 juni 2011 moet er zicht zijn op de aanspraak op vreemd vermogen bij DPE en 1 oktober 2011 zekerheid. Wanneer valt het definitieve go/no go-besluit? Wie neemt de verantwoordelijkheid bij het programma van eisen voor het theatergebouw, de culturele programmering en de exploitatie? Welke overweging hebben B&W gehad om voor een achtergestelde lening te kiezen in relatie tot de mate van risico's van een 'overheidsgedomineerd' bedrijf?

Voorzitter Horstman stelt vast dat de commissie ondanks het late tijdstip wil doorvergaderen.

ChristenUnie verzoekt, in verband met de lange vergaderduur, de behandeling van de tweede termijn uit te stellen tot donderdag 16 december.

Voorzitter Horstman stelt vast dat de commissie instemt met dit ordevoorstel.

Reactie college

Wethouder Kuper zegt dat het college zich realiseert dat de rente over zowel de lening van € 12,5 mln. als de achtergestelde lening van € 22 mln. doorloopt; laatstgenoemd krediet is niet door UNO beoordeeld. Daarom laten B&W de interne rente van 3,25% eerst voor 40 jaar doorlopen en wordt deze betrokken in de businesscase 7.0. Dat geeft daarin nog ruimte. Het is onduidelijkheid hoe de toekomstige marktrente zich zal gedragen, dus dat wordt een kwestie van goede treasury en monitoring. Zonder druk te willen uitoefenen op de raad meent het college dat DPE recht heeft op 20 december a.s. de mening van de raad te weten over de steun aan het dierenpark

op de huidige centrum. B&W concluderen dat de meeste fracties (impliciet) stellen dat DPE gered moet worden. In de € 22 mln. zit inderdaad de borgstelling ad € 2,7 mln. van de Rabobank en de € 1,4 mln. overbrugging tot eind 2010 waarvan een klein bedrag inmiddels is ingeroepen. Op dit moment vindt het college het plafond van € 22 mln. voldoende. In de voorwaarden bij de overbrugging staat omschreven hoe het college strikt de vinger aan de pols zal houden: o.a. via maand- en kwartaalrapportages, resultatenrekeningen etc. Ook B&W zijn ondanks de moeilijkheden voor het personeel er verheugd over dat de verantwoordelijkheid is genomen door de bonden en de OR om de sanering door te kunnen laten gaan. Bij de afweging over het overbruggingskrediet heeft het college diverse opties de revue laten passeren: een vijfjarige lening verstrekken, jaarlijks het exploitatietekort afdekken of kwijtschelden van schulden. Zeker de laatste twee opties zouden te weinig druk zetten op DPE en daarom heeft het college besloten tot een langjarige lening want de marktrente is op dit moment niet zo hoog, dus hier is naar mening van B&W qua treasury goed op in te spelen. Men beseft dat het risico wordt verschoven naar 2015, maar dit wordt wel degelijk betrokken bij de businesscase 7.0. Het college beseft terdege dat de gemeente met de achtergestelde lening achteraan de rij staat bij een faillissement, maar ziet dit bovenal een kans tot stimulans voor andere partijen om bij te dragen aan het eigen vermogen van DPE. De gemeente neemt bij andere grote gebiedsontwikkelingen zoals de Weijert vaak het voortouw. **Wethouder Kuper** is het ermee eens dat goed afgewogen moet worden tot hoever dat moet gaan: dat is ook belangrijk onderdeel van de worsteling geweest. Daarom wijst het college op de vele voorwaarden ten aanzien van de businesscase 7.0. Het huidige DPE-plan bevat een marketingpost van € 1 mln. Het college wil met de € 22 mln. 4 à 5 ton extra hierop inzetten en eenzelfde bedrag op de extra investeringen. Het college kan in verband met de geheimhouding niet zonder meer een reactie per elk van de kaders van UNO toezeggen. Dat wil **wethouder Kuper** eerst met zijn collega's bespreken. In het raadsvoorstel staat verwoord dat B&W de voortgang bij DPE op alle fronten nadrukkelijk zal volgen. Men heeft niet de verwachting dat de overbrugging van € 22 mln. onvoldoende is. Dit hangt echter wel samen met de ontwikkeling in de bezoekersaantallen. Het voorschot van € 5,5 mln. maakt onderdeel uit van de geraamde bouwkosten. Over de mening van Wakker Emmen dat DPE op de huidige locatie moet blijven in relatie tot de zorgen van deze fractie over de risico's, zal nog uitgebreid worden gediscussieerd. Tot op heden ziet het college geen aanleiding de huidige governancestructuur met de Raad van Commissarissen en het stichtingsbestuur te veranderen. Maar als de gemeente inderdaad aandeelhouder wordt, wordt tegelijk de governance een punt van heroverweging in de periode tot 1 juni 2011. De complimenten voor het bereikte resultaten worden doorgegeven aan directie en OR van DPE en de vakbonden. Het college kan geen 100% garantie geven dat DPE Next ultimo 2015 operationeel is; daar moeten DPE en de gemeente samen voor gaan. Maar ook in de 25 dagen sinds het raadsbesluit van 21 oktober jl. zijn ook diverse missions impossible gerealiseerd, dus durven B&W zich hiervoor sterk te maken, zodat de businesscase 7.0 uiterlijk 1 juni 2011 gereed is.

PvdA wijst erop dat ook de verdere uitvoering van het akkoord strak bewaakt moet worden. Hoe wil het college daar vorm aan geven als het gaat om exploitatie, marketing e.d.?

Als **wethouder Kuper** ziet hoe de huidige directie van DPE het akkoord voor elkaar gebokst heeft en zijn verantwoordelijkheid daarin heeft genomen, heeft het college alle vertrouwen in de uitvoering. Op blz. 23 van het raadsvoorstel staat welke monitoringstukken worden opgevraagd. Zelfs investeringen groter dan een ton die niet op de begroting staan, willen B&W zien en daar gaan zij ver in.

DOP vindt het absurd zoals dit onderwerp wordt behandeld in deze vergadering. Besluitvorming onder een dergelijke tijdsdruk, terwijl belangrijke rapporten nog niet eens binnen zijn, vindt de fractie ronduit schandelijk.

Wethouder Kuper voelt zich niet geroepen daarop te reageren.

Wethouder Arends vult aan dat toen het college het UNO-rapport onder ogen kreeg, elk lid voor zich goed heeft nagedacht over de impact van de second opinion. Men kwam tot de conclusie dat men businesscase 6.1 als niet-realistisch en onhaalbaar kwalificeerde. Vandaar als eerste voorstel

in de voordracht om deze versie uit te ontwikkelen richting versie 7.0. De keuzes van het college om de € 22 mln. overbrugging beschikbaar te stellen gaan tussen een toekomst voor DPE op de centrumlocatie versus het alsnog mogelijk maken van het concept DPE Next.

Wakker Emmen voegt hieraan toe dat als DPE alleen gaat investeren op de Hoofdstraat-locatie, UNO concludeert dat DPE in 2014-2015 een licht verliesgevend resultaat draait en op termijn zelfs weer winstgevend zal zijn. De fractie is het eens met het college om niet niets te doen op de huidige locatie, omdat het anders van kwaad tot erger gaat en DPE vaker voor een steunvraag bij de gemeente op de stoep zal staan.

Wethouder Arends geeft Wakker Emmen hierin gelijk. Bij inzet van het saneringsplan en blijvende investeringen in de attractiewaarde kan DPE per 2015 inderdaad weer winstgevend worden. Maar de vraag is of het park dan voldoende vermogend zal zijn om te investeren in DPE Next. Die investering is nodig, omdat het huidige concept uitgemolken en elders gekopieerd is.

Wakker Emmen citeert uit het UNO-rapport dat DPE bijna tien jaar lang niet heeft geïnvesteerd. Dan is het ook logisch dat de bezoekers wegblijven. Daar gaan B&W aan voorbij.

Wethouder Arends heeft dat niet gelezen in het rapport. B&W hebben geoordeeld dat het wenselijk is door te ontwikkelen naar het plan 7.0 omdat er met de integratie van natuur en cultuur meer winst is te behalen met de ontwikkeling van een theater naast DPE. Die beide trajecten zijn onvoldoende opgepakt door DPE maar ook door de gemeente en die moeten inderdaad heel nadrukkelijk beter geïntegreerd worden om het concept succesvol te laten zijn. € 205 mln. is qua exploitatie op dit moment een realistische investering volgens UNO. Het college wil ook onder ogen zien dat het plan in 2015 niet volledig volgens het oorspronkelijke scenario wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld door een van de Werelden eerst niet of gedeeltelijk te realiseren. Twee gerenommeerde bureaus (UNO en de eigen audit door DPE) concluderen onafhankelijk van elkaar dat het concept jaarlijks 1,4 miljoen bezoekers kan trekken. Daarvoor is een aanzienlijke marketinginspanning vereist, maar die is ook op de huidige locatie al nodig. De informatie van B&W is dat DPE gesprekken heeft gehad met twee externe partijen, maar dat die niet hebben geleid tot concrete afspraken. Niettemin moet de cashflow zodanig zijn dat DPE vervangingsinvesteringen kan financieren. Want de return on investment zal relatief laag zijn. Dat is ook de praktijk van de meeste dierenparken in Nederland. Het zal dus heel moeilijk zijn derden te bewegen om vermogen te verschaffen. Daarom wil het college daar het voortouw in nemen. In de jaren zeventig heeft DPE ook aan de rand van de afgrond gestaan. Toen heeft de gemeente daar ook voor garant gestaan en zijn veel investeringen sindsdien alleen uit publieke subsidies gefinancierd. Dit heeft uiteindelijk wel bijgedragen tot de ontwikkeling tot een van de topdagattracties in het land in de jaren negentig. **Wethouder Arends** neemt afstand van de verwijten dat de risico-overzichten suggestief zouden zijn; deze waren bedoeld de worsteling van het college aan te geven.

Wakker Emmen vindt de sheets juist zeer suggestief. Want hierop geeft de wethouder aan dat de ondertunneling, het WvdO-plein en de centruminfrastructuur mogelijk zijn, terwijl hij die bedragen niet meecalculeert in de gemeentelijke bijdrage van de dekking en niet ingaat op wat er gebeurt met de vertragskosten van DPE Next, bouwkostenrisico's, een niet-winstgevende exploitatie – TG waarschuwt ervoor dat in dat geval een dubbele van de huidige steunvraag is te verwachten – en de 'redelijke' kans dat de subsidies worden binnengehaald.

Wethouder Arends zegt dat Wakker Emmen de cijfers van de heer Otter, die op € 136 mln. uitkwam, ook niet als suggestief betitelde, terwijl het college maximaal op € 126,4 mln. uitkomt.

Wakker Emmen betoogt dat de heer Otter als burger heeft ingesproken. De heer Arends schotelt in zijn hoedanigheid als wethouder zeer suggestieve cijfers voor. **Wakker Emmen** vindt dat hij zich daarvoor zou moeten schamen.

Wethouder Arends vindt dat de inhoudelijkheid van de opmerkingen van Wakker Emmen er niet krachtiger op worden door dergelijke krachttermen te gebruiken. Met het overzicht heeft het college gepoogd inzage te geven bij de raad in de risico's bij het raadsvoorstel. De bedragen uit de sheets zijn één-op-één hieraan te herleiden. De gedragslijn in andere situaties in het verleden om 1% minder rente te hanteren dan de intern, is bij het overbruggingskrediet ook gevolgd. De

lening van € 12,5 mln. wil het college bij afloop opnieuw gaan verstrekken en een bijdrage van € 10 mln. via aandelenkapitaal verstrekken, omdat bij terbeschikkingstelling à fonds perdu de reserves een flinke knal zouden krijgen en andere financieringen te veel onder druk zouden komen te staan. Als DPE in 2018 failliet zou raken, is de gemeente die € 10 mln. ook kwijt maar het college is wel bereid dat risico te lopen voor het nieuwe concept. Bij een doorontwikkeling c.q. renovatie van het DPE op de huidige locatie is volgens de directie een bedrag nodig van € 75-80 mln. De inschatting van B&W is dat daarvoor niet de subsidiegelden (MIRT, RSP) mogelijk zouden zijn die voor DPE Next wél zijn vanwege de relatie met de centrumontwikkeling.

Wakker Emmen vraagt om een nadere onderbouwing van het bedrag van € 75-80 mln.

Wethouder Arends zegt dat B&W op basis van de aanname van DPE een aanname heeft gemaakt van het in dat geval benodigde gemeentelijke bijdrage.

Wakker Emmen concludeert dat het bedrag niet onderbouwd is en het dus alleen om aannames gaat.

Wethouder Arends erkent dit, maar verwijst ook naar de website van Wakker Emmen, waarop ook aannames worden gemaakt over een bedrag van € 65 mln. om een kabelbaan aan te leggen, om verplaatsing van de savanne naar de Es mogelijk te maken etc. Blijkbaar is Wakker Emmen het met het college eens dat de benodigde investering ongeveer in die order van grootte moet zijn.

Wakker Emmen legt uit dat het hier alternatieven betreft die de gemeente zou kunnen uitzoeken. Met de € 65 mln. duidt men op de verplaatsingsvergoeding waartoe de politiek bereid is gebleken en die volgens de fractie beter op de centrumlocatie ingezet kan worden.

Wethouder Arends wijst op het hogere risico van € 12 mln. extra dat de gemeente loopt als alleen wordt ingezet op renovatie van het huidige park. Mocht die optie als enige haalbaar blijken, dan moet het college ook eerlijk zijn om daarnaar te kijken, maar vooralsnog is dat niet zijn keuze omdat men eerst de doorontwikkeling van de businesscase 6.1 naar 7.0 wil afwachten.

PvdA is verrast omdat Wakker Emmen blijkbaar zeker de helft van het huidige parkoppervlak wil overbrengen naar de Es plus een kabelbaan door het centrum en daarvoor de verplaatsingsvergoeding wil fourneren. Hoe moet de PvdA de kwalificatie van die partij over DPE Next als een 'megalomaan project' interpreteren?

Wakker Emmen beoordeelt de huidige verbinding tussen de centrumlocatie en de Es als onvoldoende. Er trekt te weinig publiek naar de Es. Daarom wil de fractie de mogelijkheden onderzoeken om de centrumlocatie te ontwikkelen. Misschien kan daarmee de kans, die ook UNO ziet, om dankzij upgradering van die verbinding DPE tot versterking van de Eslocatie leidt waardoor het gehele parkconcept aantrekkelijker wordt.

PvdA vindt dat voor een permanente verplaatsing van de savanne geen verbinding nodig is. Zo wordt het park verspreid over twee locaties. Blijkbaar vindt Wakker Emmen het zelf ook geen reëel alternatief, want men heeft dit nog niet eerder in de raad ingebracht.

SP denkt dat een deel van de verwarring die in de raad is ontstaan over de sheets van de wethouder, ligt aan de verwisseling van risico met investering en vice versa. Want bij een aantal investeringen betreft het geen risico's, maar al zekere kosten.

Wethouder Arends licht toe dat onder het bedrag van € 126,4 mln. moet worden verstaan het maximale risico dat de gemeente bij goedkeuring van het voorliggende raadsvoorstel loopt om alle voor de DPE Next verrichte bijdragen kwijt te raken voor het geval dat DPE na 2015 om wat voor reden dan ook failliet raakt of haar activiteiten moet stopzetten. Dan moeten in één keer € 10 mln. plus de leningen van € 12,5 mln. en € 22 mln. worden afgeboekt. De (voorgesloten) bijdragen in de verplaatsingsvergoeding zijn dan al wel gedekt, maar zullen maatschappelijk niet maximaal renderen. Bij de andere twee scenario's is het maximale risico ruim hoger. Dit is niet bedoeld om druk op de raad te zetten, maar inzicht te verschaffen in het complexe vraagstuk waarvoor het college zich zag verplaatst en waarbij men niet over één nacht ijs is gegaan. Het is aan de raad om tot eigen bevindingen hierover te komen.

SP vraagt op welke wijze de € 40 mln. voor het theater een risico is als DPE failliet gaat. Wellicht vormt dat de aanleiding voor de ontstane verwarring.

Wethouder Arends erkent dat in alle drie scenario's het bedrag voor het theater uit het overzicht gehaald kan worden, omdat de investering in het theater altijd nodig zal zijn. Maar in alle drie overzichten is de € 40 mln. consequent gebruikt. Het verwijderen van dit bedrag uit de overzichten verandert de situatie zelf niet. Bij een financiering met aandelenkapitaal of à fonds perdu zou € 10 mln. uit het SIOF of de BAR moeten worden gehaald en is dit op andere onderdelen niet weg te halen, tenzij elders in de gemeentebegroting hetzelfde bedrag wordt bezuinigd.

DOP vraagt het college en de overige fracties goed na te denken waar zij mee bezig zijn. Want de risico's zijn volgens de **DOP** dermate groot dat de gemeente zelf aan de rand van het faillissement staat als men al die miljoenen noodgedwongen moet afboeken.

Wethouder Arends kan zich de verzuchting van de DOP heel goed voorstellen. Want die heeft het college zelf ook heeft geslaakt. Maar laat helder zijn dat de € 22 mln. overbrugging het tweede risico is dat de gemeente loopt na de terbeschikkingstelling van de hypothecaire lening van € 12,5 mln. Voor het DPE Next-concept zal de gemeente hoe dan ook de beurs moeten trekken, want er komt volgens B&W hoe dan ook geen derde financier. De nieuwbouw bij DPE Next valt onder de verantwoordelijkheid van DPE zelf. Om dit mogelijk te maken wordt in totaal € 17 mln. aan gemeentebijdrage gevraagd. De ChristenUnie noemde een kip-en-eiverhaal, maar de gemeente maakt het met de uitvoering van het raadsvoorstel mogelijk dat anderen eieren kunnen leggen. Maar als businesscase 7.0 niet tot een vruchtbaar resultaat leidt, zal het college het ei ook vernietigen en zal de kip wellicht een ander ei moeten leggen.

Wakker Emmen vraagt als case 7.0 niet haalbaar zal zijn, of het college dan het Atalantaproject zal stopzetten.

Wethouder Arends antwoordt dat in dat geval B&W zullen concluderen dat het huidige voorstel niet uitvoerbaar zal zijn en er een ander voorstel zal moeten komen. Of dat besluit in relatie staat tot het Atalantaproject, is op dit moment niet duidelijk.

GroenLinks vraagt waarom het college niet eerst businesscase 7.0 wil afwachten alvorens een besluit te nemen.

Wethouder Arends wil met het nemen van een definitief besluit wachten totdat het plan 7.0 plan definitief het licht heeft gezien. Maar B&W zijn bereid bij een perspectiefrijk plan € 17 mln. bij te leggen, mits ook de NOM en de provincie een aandeel willen leveren. Daarom willen B&W niet afwachten wat die partijen gaan doen, maar de ondernemende, initiatiefrijke gemeente zijn waar sommige fracties ook om vragen. Uit de adviesrapporten blijkt dat het haalbaar is dat DPE Next in 2015 operationeel kan zijn, dat de integratie met het theater en de WvdO slimmer en SMART'er is uit te voeren en dat er iets aan de exploitatie is te doen en daarom heeft het college er op dit moment vertrouwen in dat de versie 7.0 haalbaar zal zijn.

SP vraagt welke partij uiteindelijk beslissingsbevoegd is of 7.0 al dan niet haalbaar is.

Wethouder Arends antwoordt dat volgens de raadsvoorstel het college die partij is. Daarbij ligt het voor de hand bureau UNO voor een second opinion te vragen en het college heeft goede notie genomen van de input door de raad. Wellicht zal de raad in dat geval zelf ook met aanpassingsvoorstellen komen.

Wakker Emmen vraagt of het niet verstandiger is om het hele plan in de ijskast te zetten totdat de businesscase 7.0 definitief voorligt. Want er worden tussentijds wel voorbereidingskosten gemaakt, zoals voor de ondertunneling.

Wethouder Arends zegt dat dat B&W geen goede optie lijkt. Maar er worden geen onomkeerbare besluiten worden genomen tot de versie 7.0, want op dit moment zijn de risico's nog overzichtelijk en beheersbaar. Anders zou het gokken worden, want het college acht dit plan voorsnog haalbaar zonder de lasten van de inwoners van de gemeente te verzwaren. Bovendien wordt de openbare aanbesteding van de tunnel nadrukkelijk betrokken bij de businesscase en de ontvangen subsidies voor de tunnel en het plein hebben een relatie met DPE Next op de Eslocatie. Het gemeentelijke aandeelhouderschap is geen vreemde constructie: die is ook al bij FC Emmen, Avero, Area en Enexis toegepast. Als het misgaat met die bedrijven loopt de gemeente een risico over de

nominale deelneming. Op blz. 14 van het raadsvoorstel staat het gevraagde rekenmodel vermeld inzake de voor de rekening van de gemeente komende rentebedragen.

Wakker Emmen vraagt wat het college vindt van een referendum over DPE Next.

Wethouder Arends kan daar geen antwoord op geven omdat het college als bestuursorgaan daar niet over beraadslaagd heeft. Op het eerste FMP van december 2009 is inmiddels voortgebouwd richting meer onderbouwde grondexploitaties voor in totaal € 57 mln. Van meerdere instanties (SNN, provincie) heeft de gemeente schriftelijke toezeggingen ontvangen inzake onderdelen van de RSP-gelden. Op basis hiervan gaan B&W er met zekerheid grenzende waarschijnlijkheid ervan uit dat die bedragen ook daadwerkelijk hard zullen zijn.

VVD heeft een aantal korte vragen, dat men omwille van de tijd naar het college wil mailen.

Voorzitter Horstman zegt toe deze vragen door te mailen naar het college.

ChristenUnie ziet een fout op blz. 14 van het raadsvoorstel: de jaarlast tot en met 2014 over het renteverschil van 1% moet niet € 200.000,=, maar € 220.000,= bedragen.

Wethouder Arends zegt dat die constatering juist is. Dit zal vóór de raadsvergadering van 20 december worden gecorrigeerd.

Omdat **burgemeester Bijl** deze vergadering bepaalde uitspraken heeft gehoord van BGE en Wakker Emmen, verzoekt hij de commissieleden nog eens goed na te denken over de verruwing van het politieke debat.

Voorzitter Horstman schorst de vergadering op 14 december om 0.43 uur.

Voorzitter Horstman heropent de vergadering op 16 december om 18.30 uur.

Tweede termijn

PvdA wil graag weten hoe de gemeenteambities over het theater, de culturele programmering, de lokale en regionale werkgelegenheid, de uitvoering van de beplanting door de EMCO Groep e.d. gewaarborgd worden in de businesscase 7.0. Wie heeft de verantwoordelijkheid voor de aanbesteding van de beplanting? Het college gaf op 14 december aan het te eenvoudig te vinden om jaarlijks het exploitatietekort van DPE af te dekken. Welke inspanningen vragen B&W daarbij van DPE door middel van het raadsvoorstel? Hoe denkt het college straks inzichtelijk c.q. aannemelijk te maken dat 2015 als realisatiejaar ook daadwerkelijk wordt gehaald? Het college zei voorts dat de raad op 1 juni 2011 weer aan bod is. Is het college ertoe genegen dit ook als zodanig in het voorstel te verwerken voor de raad van 20 december?

Wakker Emmen heeft op 14 december een voorstel gedaan over het houden van een referendum vóór 1 juni 2011. Is de PvdA-fractie bereid dit toe te voegen aan het voorliggende raadsvoorstel?

PvdA heeft daar op dit moment geen behoefte aan, omdat men eerst de businesscase 7.0 wil laten uitwerken. Dan pas kan de fractie besluiten over het vervolgtraject. Overigens is de huidige voordracht niet anders dan een uitwerking van het in december 2008 genomen Atalantabesluit.

Wakker Emmen vindt dat met de overbrugging van het huidige DPE en DPE Next wel degelijk een nieuw besluit wordt genomen, al heeft dit een relatie met het Atalantabesluit. De verordening maakt een referendum mogelijk voorafgaand aan een raadsbesluit. Gezien de grote financiële gevolgen die de (princiële) keuze over het al dan niet verplaatsen van het dierenpark heeft voor de gemeente: is de PvdA, mede-initiatiefnemer, bereid over misschien wel het grootste uit te voeren project in de geschiedenis van de gemeente een referendum te houden? En als die fractie dat niet over dit onderwerp wil doen, over welk onderwerp dan wel?

PvdA zegt dat de voordracht onder meer over de steunvraag van DPE gaat. Een referendum had dan vóór het raadsbesluit van 21 oktober gehouden moeten worden want toen is de opdracht aan DPE en de sociale partners om te komen met een saneringsvoorstel. Daarnaast is reeds besloten tot de verplaatsing van DPE in december 2008.

Wakker Emmen zegt dat volgens de verordening over een besluit dat reeds eerder aan een referendumverzoek onderworpen is geweest, niet opnieuw een referendum kan worden gehouden. Maar over dit specifieke onderwerp is nog geen referendum gehouden. Dat kan niet bindend zijn, maar alle partijen kunnen het wel meenemen in hun besluitvorming. Is de PvdA daartoe bereid?

PvdA zegt dat het huidige raadsvoorstel het mogelijk maakt DPE opdracht te geven de businesscase 7.0 uit te werken, want de versie 6.1 is door geen enkel partij overgenomen. In december 2008 hebben de volksvertegenwoordigers van de gemeente Emmen een besluit genomen over de verplaatsing van DPE en dit raadsvoorstel voert niet anders dan dat raadsbesluit uit. Het houden van een referendum acht de PvdA daarom niet zinvol.

Wakker Emmen betreurt het dat de PvdA zich verschuilt achter het verplaatsingsbesluit. Juist dit onderwerp leeft onder de bevolking en leent zich bij uitstek voor een volksraadpleging.

PvdA wijst erop dat op 3 maart jl. ook een referendum is gehouden door middel van de lokale verkiezingen. Daarin heeft de meerderheid van de bevolking zich aangesloten bij de partijen die indertijd het Atalantabesluit hebben gesteund.

CDA spreekt haar instemming uit met de belangrijkste punten uit de raadsvoordracht: de € 22 mln. overbruggingskrediet, de doorontwikkeling richting een bedrijfseconomisch haalbare businesscase 7.0 en een gemeentelijke bijdrage van in totaal € 17 mln., waarbij het investeringsplafond op € 205 mln. ligt. Wel vindt de fractie van belang dat het besluit in die zin moet worden gewijzigd dat het besluit tot uitvoering ter finale goedkeuring in juni 2011 terug moet komen in de gemeenteraad. Mochten B&W daar niet toe bereid zijn, dan overweegt het **CDA** een amendement. De tijd tot 1 juni 2011 is heel krap: vanwaar deze deadline? Het **CDA** adviseert tevens de financieel-technische constructie te betrekken bij de finale besluitvorming richting de versie 7.0. Na de negatieve berichtgeving over DPE de afgelopen maanden vindt het **CDA** dat moet worden teruggegrepen op de positieve uitgangspunten die in december 2008 zijn geformuleerd. Dat is een taak voor alle fracties. Dat is niet te realiseren door met allerlei scenario's en andere planvorming, maar door de schop nu zo snel mogelijk de grond in te steken. Voor wat betreft de voordelen wijst de fractie op de maatschappelijke kosten-batenanalyse die ooit is gemaakt, maar die nooit meer wordt bekeken. De fractie raadt de andere fracties dit stuk nog eens te bekijken. Is dit nog steeds actueel? In de extra gemeentebijdrage zit ook € 5 mln. aan groenaanplant is een heel mooie impuls die kans biedt voor de EMCO Groep. De SP en andere partijen nemen nu een antihouding aan tegen DPE Next en het Atalantaproject als geheel, maar zij zouden ook de positieve impuls voor de sociale werkvoorziening in hun overwegingen moeten betrekken.

Wakker Emmen vraagt of het CDA de trekkersrol bij de DPE-aandelenverkoop nu niet meer van belang vindt.

CDA meent dat deze actieve herinnering terecht is en wil deze vraag graag nog eens voorleggen aan het college.

DOP heeft met de grootst mogelijke verbazing geluisterd naar de bijdragen van de PvdA en het CDA dat deze fracties bij dit plan nog het decemberbesluit van 2008 durven te betrekken. Er is een crisis gaande. DPE is in feite failliet en alleen de gemeente kan te hulp schieten. **DOP** roept de andere fracties met klem op het verstand te gebruiken, want de gemeente Emmen gaat naar verwachting van de fractie de afgrond in als zij DPE Next voortzet.

Wakker Emmen hoort van het college dat men € 205 mln. als plafond ziet waarbij het ambitieniveau niet zou worden aangetast. Wat gaat het college doen als dat bedrag toch niet haalbaar blijkt te zijn? En wat als de bouwfase dunder uitvalt? En wat als de exploitatie van DPE Next tegenvalt en er een verliesgevend park staat? Dit heeft allemaal weer gevolgen voor het verstrekken van lening, huuropbrengsten etc. oftewel de financiële slangenkuil waar de gemeente zich op dit moment in bevindt. Het college benoemt de risico's wel, maar geeft geen antwoorden op de kritische vragen van **Wakker Emmen**. Want B&W zien alleen de kansen, terwijl zij met eigen bevoordelingen al aangeven in het raadsvoorstel dat het weerstandsvermogen van de gemeente on-

voldoende zal kunnen zijn (artikel 12). De burgemeester gaf ter afsluiting van de eerste termijn aan 'not amused' te zijn over de kwalificatie van **Wakker Emmen** dat het college van God los is. Met deze raadsvoordracht vraagt de fractie zich hardop af waar het college mee bezig is en waar dit project gaat eindigen. Tot slot wil **Wakker Emmen** van de andere partijen weten hoe men denkt over een referendum. Want dit project heeft grote gevolgen voor de bevolking en als er een kans is om een referendum te houden, dan is dat moment nu aangebroken.

CDA vraagt of Wakker Emmen bedoelt dat als het weerstandsvermogen onvoldoende zou zijn, Emmen automatisch een artikel 12-gemeente zou zijn. Verder zijn de risico's in de risicoparaagraaf uitstekend en helder verwoord inclusief de kans van optreden en de mogelijke gevolgen. **CDA** vindt het verstandig als Wakker Emmen die bij zijn overwegingen betreft.

Wakker Emmen wijst liever op de tekst over artikel 12 van het college op blz. 16 van het raadsvoorstel dan op het risicoparaagraaf. Want het Atalantabesluit is veel omvattender dan alleen DPE Next met het theater, de WvdO en de centruminfrastructuur. Als het CDA nog steeds positief staat ten opzichte van de vele risico's die in de derde Atalanta-kwartaalrapportage staan genoemd, dan is dat het goede recht van die partij. Maar dan heeft Wakker Emmen ook het recht om daar anders in te staan.

CDA ontzegt Wakker Emmen dat recht helemaal niet en vice versa. Men wijst alleen op de uitgebreide risicoanalyses bij het FMP bij het raadsvoorstel. Wakker Emmen kan dus niet beweren dat de risico's niet worden besproken; hoogstens kan men stellen dat men naar aanleiding daarvan tot andere inzichten komt.

VVD vraagt naar de duur van de erfpachtovereenkomst inzake de Es. De fractie sluit zich voor wat betreft de terugkoppeling van het besluit op 1 juni 2011 naar de raad aan. Mocht het college de voordracht niet willen aanpassen, dan overweegt de fractie een amendement. De **VVD** acht op dit moment een referendum niet haalbaar, omdat men dan de bevolking om haar mening moet vragen over de case 7.0 die nog in ontwikkeling is. Dan pas kan de bedrijfseconomische haalbaarheid worden beoordeeld, dus is een volksraadpleging nu niet zinvol.

D66 is blij met de opmerking van het college dat men de businesscase 6.1 niet haalbaar acht, want dat kan rekenen op een raadsbrede instemming. Het lijkt erop dat het college en de raad zich neerleggen bij een besparing van € 50 mln. op de investeringen. Daarmee vindt **D66** dat men het ambitieniveau bijstelt: dit is impliciet de keus waarvoor TG indertijd al voor gewaarschuwd heeft.

VVD vraagt naar de verwevenheid tussen de besparing en het bijstellen van het ambitieniveau.

D66 heeft van UNO begrepen dat van de € 50 mln. aan investeringen moet worden afgezien om het exploitatieplan rond te krijgen en dan moet het ambitieniveau maar naar beneden. Dat heeft geen enkele partij tot op heden tegengesproken.

VVD heeft dit betoog niet eerder gehoord, dus heeft men dit ook niet kunnen tegenspreken.

PvdA heeft eerder benadrukt het ambitieniveau juist te willen handhaven. UNO ziet juist mogelijkheden om via goedkopere gebouwen of meer subsidies of externe financiering het plan alsnog haalbaar te laten zijn, maar heeft niets vernomen van UNO over het bijstellen van ambities.

D66 is blij dat de PvdA nog hoop heeft over verhogen van de subsidies. De fractie ziet liever verhoging van de externe financiering om het ambitieniveau te handhaven. **D66** heeft geen concrete investeringsoplossingen van UNO gehoord.

PvdA wijst op de voordelen die UNO ziet in de integratie van DPE Next met de WvdO en het theater. De fractie erkent dat daarbij dan inderdaad zorgvuldig naar het ambitieniveau moet worden gekeken, vandaar dat zij hierover ook een vraag aan het college heeft gesteld.

D66 stelt vast dat de PvdA dan aardig op één lijn met **D66** zit. Waarop baseert de wethouder zijn uitspraak van 14 december dat de extra gemeentebijdrage geen lastenverzwaring voor de burger zou inhouden? De fractie is heel nieuwsgierig naar het afhaken van de twee potentiële private partners. Als nu een referendum zou worden gehouden, zouden de burgers voor de gemakkelijk-

ste oplossing kiezen, namelijk DPE laten zoals het nu is. Dat ligt volgens de gebrekkige informatievoorziening over DPE Next en Atalanta. Daar is nog wat in te winnen.

Wakker Emmen zegt dat in de 'Zuidervelder' regelmatig paginagroot over het Atalantaproject wordt gepubliceerd; er is zelfs een aparte website voor in het leven geroepen. Dat er niet over Atalanta wordt gecommuniceerd, bestrijdt **Wakker Emmen**.

D66 geeft deze indirecte complimenten van Wakker Emmen door aan het college. **D66** is een groot voorstander van het referendum. De kenmerken daarvan zijn dat voor kwalitatief goede keuzes de informatie duidelijk en evenwichtig moet zijn. Dat schept alleen maar onnodig verwachtingen, dan zou het feitelijk niet meer zijn dan een opiniepeiling en dat lijkt ook niet de bedoeling van Wakker Emmen.

Wakker Emmen zegt dat het aan D66 is om een referendum al dan niet zwaarwegend mee te nemen in haar overwegingen; de mogelijkheid van een bindend referendum is er volgens de verordening simpelweg niet. De enige manier is een regulier referendum. Van de burger mag niet worden verwacht dat men alle stukken gaat doornemen, maar het gaat bij Atalanta en DPE Next om dermate grote bedragen dat de burger erin gekend moet worden en daar kan D66 ook zijn voordeel mee doen.

D66 vraagt wat Wakker Emmen met de uitslag van een referendum denkt te gaan doen.

Wakker Emmen vindt dat voor dergelijke megabedragen aan gemeenschapsgeld draagvlak vanuit de bevolking nodig is. De PvdA wees net op de verkiezingen van maart jl., maar tussentijds is er het nodige veranderd.

D66 is het met het laatste eens, maar de hoeveelheid geld is al drastisch afgenomen sinds het Atalantabesluit en de raadsleden moeten hun verantwoordelijkheid als volksvertegenwoordiger nemen, dat wil zeggen: zij hebben de plicht te luisteren naar wat er in de samenleving leeft. **D66** doet dat via een informatiebijeenkomst voor leden op 17 december. De fractie roept DPE, het college en WMD op, indachtig de aanbeveling van UNO, zo gauw mogelijk het communicatietraject rond het theater en de WvdO op te starten.

DOP wil van harte het referendumvoorstel van Wakker Emmen ondersteunen. De PvdA verwijst naar de gemeenteraadsverkiezingen, maar als op 3 maart bekend was geweest was nu bekend is, dan durft de **DOP** te voorspellen dat de verkiezingen heel anders waren verlopen, al kan men dat nu niet bewijzen. De fractie proeft al aan de aarzelingen bij veel andere fracties dat men de bevolking niet durft te raadplegen. Een referendum kan heel eenvoudig over één vraag gaan: wil de bevolking doorgaan met DPE Next of met upgrading van het bestaande park aan de Hoofdstraatlocatie. Volgens de **DOP** zal 80% van de bevolking voor de laatste optie kiezen.

PvdA zal nooit kunnen controleren of DOP gelijk krijgt, maar ook bij een referendum gaat het om volledige informatie. Op 14 december is regelmatig het woord 'suggestief' gevallen. De PvdA-fractie heeft daar bij niet nader te noemen fracties ook vaker staaltjes van gezien.

DOP neemt die opmerking voor kennisgeving aan. Opmerkelijk vindt de fractie dat de wethouder zijn betoog kracht probeerde bij te zetten door te verwijzen naar het besluit van november 2007, waarmee alle partijen akkoord gingen. Ook de burgemeester verwees tijdens de perspresentatie naar dat 'unaniem genomen besluit'. Opmerkelijk genoeg gaan beiden voorbij aan het Atalantabesluit van december 2008, waar twee partijen en drie van de huidige raadsleden beargumenteerd niet vóór waren. De **DOP** hoort in dit gremium vaak het woord 'respect' vallen, maar dit lijkt een stuk ingewikkelder in praktijk te brengen als partijen beargumenteerd hun tegenstem laten horen. Steeds verder dwaalt het college af van de uitgangspunten van november 2007 en december 2008, maar bij de besluiten sindsdien verwijst met niettemin herhaaldelijk terug naar die vroegere besluiten. Het risico dat DPE zichzelf zelfstandig de komende jaren niet meer kan redden, is inmiddels op basis van de conclusies van TG en UNO bewaarheid geworden. Maar indertijd wilden het college en de voorstanders in de raad indertijd niets weten van die waarschuwingen. Ook nu nemen zij de meeste aanbevelingen van de twee bureaus inzake het verschil tussen de noodzakelijke en de wenselijke onderdelen van het Atalantaproject niet serieus. De **DOP** hoopt dat de inhoud

van haar boodschap doorkomt. Is het college bereid alle openbare kaders in het UNO-rapport over te nemen in het raadsvoorstel? Dit kan misverstanden voorkomen. Ook graag bij die kaders een overzicht van de te verwachten verliezen van DPE op de huidige locatie over de periode 2011 tot en met 2015 om dit richting DPE als taakstelling te hanteren. Graag opname van de steunverlening aan DPE in de kwartaalrapportages van Atalanta en de toezegging dat raadsadviseur TG die ook blijft monitoren. Graag voorts een B&W-reactie op de adviezen van TG. Waarom is er nog steeds geen nieuwe juridische structuur? Hier wordt al jaren over gesproken en UNO heeft hiertoe immers opdracht gekregen. In tegenstelling tot de conclusie van UNO dat het gat van € 50 mln. moet worden gehaald uit een mix van besparing op de investeringen en het aantrekken van aanvullend eigen vermogen en subsidies, focust het college zich alleen op de besparing op de investeringen vanwege het plafond van € 205 mln. Moet de **DOP** hieruit begrijpen dat het gat niet met eigen vermogen of subsidies is te dichten? De noodzaak om nu een besluit te nemen over DPE Next ontgaat de fractie volledig. Waarom kan DPE niet verder met het plan 7.0 zonder een besluit op 20 december? De nieuwste businesscase kan te zijner tijd ter beoordeling terugkomen van de raad zelf en niet op een achternamiddag door het college, zoals nu is gebeurd.

SP memoreert het vertrouwen in DPE Next voorgoed kwijt te zijn. Als DPE in de huidige situatie de zaken al niet op orde kan krijgen, dan verwacht de fractie dat dat bij DPE Next ook niet zal gebeuren. Daarom is ook geen integratie nodig met het theater of de WvdO. Het CDA wil dat de schop zo snel mogelijk de grond in gaat, maar het is verstandiger eerst te kijken of dat wel verantwoord is en zo ja, waar men dat doet. De groene aanplant aan EMCO Groep krijgt wel een stimulant bij DPE Next, maar kan ook onderdeel uitmaken van een reddingsplan van DPE op de huidige locatie of in de vorm van stage- en/of werk-leerplaatsen. Bovendien betaalt de gemeente in beide situaties de rekening. De **SP** vindt dat, zeker met een raadplegend referendum, heel zorgvuldig moet worden omgesprongen om valse verwachtingen te voorkomen. Alleen in uitzonderlijke gevallen zou de gemeente een referendum moeten houden.

DOP vraagt of de **SP** voor of tegen een referendum is.

SP antwoordt dat DPE Next uitzonderlijk genoeg is om er een referendum over te houden.

GroenLinks worden zure geluiden en zelfs een antihouding verweten, maar daar gaat het niet over. De fractie wil geen DPE Next ten koste van alles. Daarvoor is een rationeel besluit nodig. Als de huidige situatie met die van ten tijde van het Atalantabesluit wordt vergeleken, kan men niet stellen dat beide situaties gelijk zijn. Op het project moet bezuinigd worden en het moet gefaseerd worden uitgevoerd.

PvdA vindt dat GroenLinks alvast conclusies trekt op basis van een businesscase 7.0 die nog niet bekend zijn. In het raadsvoorstel staat niets over het bijstellen van ambities, maar om op basis van de aanbevelingen enkele zaken nader uit te werken, waarbij de **PvdA** zorgvuldig zal monitoren of het aangepaste scenario nog strookt met de indertijd geformuleerde uitgangspunten. GroenLinks kan het beter wachten op het afkomen van de businesscase 7.0.

GroenLinks zal alle voorstellen op een eigen manier beoordelen. Het kan niet zo zijn dat gezien wat in de tussentijd is gebeurd, de uitgangspunten uit het Atalantabesluit nog steeds overeind staan. UNO spreekt immers over fasering, besparing en integratie.

VVD is het eens met GroenLinks dat de financiering inmiddels wel iets anders ligt, maar memoreert ook dat een van de uitgangspunten van dat besluit wel degelijk luidde: de integratie van DPE, het theater en de WvdO. Ook het ambitieniveau blijft gehandhaafd, al zal dat wel meer inspanningen vergen.

GroenLinks zegt een andere mening te zijn toegedaan.

Het gaat de **DOP** erom wat het zelfstandige bedrijf DPE inbrengt. Die brengt namelijk helemaal niets in. Dat is juist het grote probleem.

CDA zegt dat de aandacht van de raad voor risicobeheersing alleen maar is vergroot, nu zij haar overwegingen kan stoelen op de adviezen van UNO en TG.

Wakker Emmen vraagt hoe het CDA dit kan beweren zonder in te gaan op de conclusies uit het TG-rapport en deze gewoon terzijde te schuiven.

CDA herinnert eraan dat TG businessplan 6.1 niet haalbaar acht en die conclusie heeft niet alleen het CDA maar ook het college overgenomen. Vandaar de doorontwikkeling naar versie 7.0.

DOP zegt nog helemaal niets te kunnen afwegen. Pas 13 december heeft men de UNO-rapportage ontvangen en het FMP en de derde Atalanta-kwartaalrapportage zijn nog niet eens binnen. De raad kan op dit moment alleen maar op de adviezen van UNO en TG afgaan.

CDA heeft op 11 december jl. via internet de fracties van Wakker Emmen en de DOP allerlei dingen horen roepen, die inhoudelijk al het nodige te berde wisten te brengen met een compleet oordeel daarover.

DOP zegt inderdaad op die datum in het openbaar het rapport van UNO te hebben besproken. Maar er waren geen CDA-raadsleden bij aanwezig om de DOP van repliek te dienen. Die hadden het blijkbaar te druk met andere zaken.

CDA had goede argumenten niet op die bijeenkomst aanwezig te kunnen zijn.

GroenLinks weet dat men altijd van de geschiedenis moet kunnen leren, maar zet vraagtekens bij het vermogen van de huidige directie om voor een operationeel DPE Next in 2015 te zorgen. En er is, hoe men het wendt of keert, een gigantisch risico dat tot zo'n € 130 mln. oploopt. Hoe kan dit zonder lastenverzwaring bij de burgers plaatsvinden? Volgens de referendumverordening, waartoe **GroenLinks** samen met de PvdA en D66 een initiatiefvoorstel hebben ingediend, moeten bij grote projecten minimaal 250 kiezers een indieningsverzoek doen naar aanleiding van een startnotitie door de raad. Dus er is geen belemmering voor een referendum, maar de bal ligt bij de bevolking zelf.

Wakker Emmen vraagt of men met GroenLinks een bondgenoot heeft bij het vergaren van de 250 handtekeningen.

GroenLinks heeft alleen erop gewezen dat de juiste procedurele volgorde moet worden gevolgd voor een referendum. De fractie wil daar best in meedenken, maar de kiezers moeten het eerste initiatief daartoe nemen.

D66 vraagt waarom GroenLinks de fractie in verband met een referendum bij name noemt. Denkt men soms dat **D66** bang is voor een referendum.

Bij **GroenLinks** ontstond de indruk dat D66 niet happig op een referendum was.

LEF! vindt op dit moment 'nee' zeggen te vroeg, maar voor een definitief 'ja' ook. Het lijkt de fractie in elk geval verstandig voor een definitief besluit eerst de businesscase 7.0 af te wachten. Het gaat met name om de aantrekkingskracht van DPE. De gemeente moet haar stinkende best doen om te kijken of en in hoeverre de plannen nog steeds uitvoerbaar zijn. **LEF!** vindt het nog steeds jammer dat het college haar oproep zo gemakkelijk terzijde heeft geschoven en wil B&W graag het principe van een ondernemende gemeente opnieuw in herinnering brengen. Dat betekent niet op de stoel van DPE als ondernemer zitten, maar in samenwerking met de provincie en de WMD de mogelijkheden verkennen voor meerdaagse verblijfsaccommodaties op en rond de Es. Daarbij betwijfelt **LEF!** overigens het door UNO beweerde belang van hotels. Bij dit soort ontwikkelingen is tevens van belang groter en ruimer te denken samen met ontwikkelaars en andere betrokkenen. Begin maart heeft feitelijk al een groot referendum plaatsgehad, waarbij de kiezer op basis van de verschillende verkiezingsprogramma's zijn/haar oordeel heeft kunnen geven over het Atalantaproject en DPE Next. Mocht uiteindelijk blijken dat het ernaar tendeert dat dit project geen doorgang zal vinden, dan is dát het geijkte moment voor een volksraadpleging.

Wakker Emmen vraagt of **LEF!** het geen signaal vindt dat op 3 maart jl. maar 46% van de kiezers is komen opdagen. Landelijk zat het percentage op ruim 53%. Blijkbaar komt de door het college gevaren koers niet overeen met wat onder het merendeel van de bevolking leeft.

LEF! vindt dit inderdaad een punt van zorg, maar de lage opkomst week niet significant af van elders in den lande. Of er een causaal verband is met Atalanta/DPE Next kan **LEF!** niet beoordelen op gebrek aan onderzoek.

BGE zou graag een schriftelijke reactie willen van het college op de conclusies van TG vóór 20 december. Kan en wil het college garanderen dat de investeringen van DPE Next nooit direct of indirect op de burgers zullen worden afgewenteld? Met enkele sheets wil de wethouder aantonen dat de andere scenario's dan verplaatsing naar de Es duurder zouden zijn. **BGE** wil graag een onderbouwing, want schattingen zijn bij dit onderwerp niet langer gepast. Het voorleggen van keuzemogelijkheden is prima, maar dan wel op basis van hard onderbouwd cijfermateriaal.

ChristenUnie dankt het college voor de jaarstukken van de DPE-groep. Deze bevatten geen schokkende zaken, die afwijken van de bevindingen van UNO. Het verschil tussen het Atalanta-besluit, de lastneming van de begroting ad € 748.000,= en de sheets van de wethouder blijkt na onderling overleg te zitten in het FMP. De fractie wil B&W ter overweging meegeven om het verschil tussen de in de begroting gehanteerde rentevoet en die volgens het overbruggingskrediet te vergrendelen op 1%. Want hier zit bij oplopende marktrente een redelijk risico in, omdat de contante waarde van de doorbelasting van de dan aan te passen begrotingsrente steeds zwaarder op de kapitaalrisico gaat drukken. Bijlage 4 bij het huidige raadsvoorstel stelt als investeringsplafond € 205 mln., maar maakt ook verhoging mogelijk, indien daar een alternatieve dekking voor wordt gevonden. De **ChristenUnie** wil dan dat die dekking autonoom wordt. Tevens ziet men graag dat het college als achtervang aan de slag gaat met de terugvalsscenario's. DPE brengt niets in volgens de DOP, maar op zijn balans staat wel degelijk € 20 mln. aan activa die worden ingebracht. De fractie wil aanscherping op het raadsvoorstel inzake DPE Next, dat in feite een vrij stevig principebesluit inhoudt, maar dat de raad het laatste woord heeft over het al dan niet stopzetten van het project in juni 2011. Indertijd werd in elk majeur raadsbesluit vermeld of het referendum was; de **ChristenUnie** weet niet of het stopzetten van de landelijk wetgeving invloed op die van Emmen heeft. Men stelt bijzonder prijs op een second opinion door UNO en TG op de businesscase 7.0 ter ondersteuning van het raadsbesluit. In het kader van het rentmeesterschap in brede zin blijft de fractie dit project kritisch volgen. De toename van de begroting met € 1,1 mln. en de extra bijdrage van € 17 mln. hadden ook anders ingezet kunnen worden richting de bevolking. Ook moet in die balans niet worden vergeten dat het Atalantaproject ook heel veel goeds betekent voor de gemeente, zoals de fractie dat ook in december 2008 heeft ondersteund.

D66 vraagt of het voorstel van de ChristenUnie leidt tot splitsing van het raadsbesluit.

Burgemeester Bijl bevestigt dat het inderdaad de bedoeling van het college was om op basis van één onderliggend verhaal met twee afzonderlijke raadsbesluiten te komen over de overbrugging aan DPE versus DPE Next, die ook separaat in stemming worden gebracht.

Voorzitter Horstman bevestigt dat ook de voorkeur van het presidium bij die lijn ligt.

Reactie college

Wethouder Kuper herhaalt dat richting 1 juni 2011 een veilige governancestructuur wordt opgezet in de vorm van een stuurgroep met DPE als eerste trekker en als leden ook de gemeente, de WMD en mogelijk de provincie. Hieronder komt een projectgroep te hangen die verantwoordelijk wordt voor het opstellen van een compleet, vermarktbaar en aanbestedingsgereed concept 7.0. Bij de transitie van planning- naar uitvoering wordt vooruitlopend in januari de projectorganisatie gewijzigd om de diverse publieke planonderdelen in teams te realiseren. Dit vraagt ook om continue integraalplanning en matching tussen de projectdelen om straks in de uitvoering slagvaardig te kunnen opereren. Op overige details zal het college in de eerste kwartaal van 2011 terugkomen. De keuze voor een achtergestelde lening is bewust genomen om druk op DPE te zetten om in haar 7.0-case op deze inspanningsverplichting te kunnen anticiperen. B&W menen dat het huidige raadsvoorstel al voldoende kaders bevat, zodat opname van die van UNO niet nodig lijkt. Bovendien zullen er nog aanpassingen komen op de vragen en opmerkingen vanuit de raad en zal er een second opinion over de aan te passen businesscase komen van TG en mogelijk ook UNO. Een vijfjaarsprognose voor DPE-Hoofdstraatlocatie lijkt evenmin noodzakelijk: de voorwaarden voor

het overbruggingskrediet zijn verdergaand dan het ooit aangenomen amendement bij het besluit over de steun aan FC Emmen en bovendien heeft de Raad van Commissarissen een eigen verantwoordelijkheid ten opzichte van het (zelfstandige) bedrijf DPE.

DOP stelt dat de commissarissen van DPE niet hebben uitgeblonken in rapportages. Op de € 22 mln. wil de DOP eigenlijk wel iets terugverdienen. Stel dat de acties en de bezoekersaantallen gaan oplopen, dan kan het krediet lager worden en daar moet de raad controle op hebben. De Raad van Commissarissen kan daarbij met cijfermateriaal helpen.

Wethouder Kuper zegt dat dat ook de strekking is van bijlage 2 van het raadsbesluit waarin heel strakke voorwaarden staan ten aanzien van de liquiditeitsprognoses van DPE, die als de longen van dit bedrijf zijn te beschouwen.

D66 vraagt of het standpunt van het college in dezen drastisch veranderd is sinds de fractie daarover vragen heeft gesteld. Want eerder stelde het college nog geen rapportageplicht richting de commissarissen en de bestuurders.

Wethouder Kuper zegt dat er nog steeds geen rapportageplicht is zolang er geen besluit valt.

D66 is verheugd dat het college op advies van **D66** het raadsvoorstel op dit punt heeft aangepast.

Wethouder Kuper gunt elke fractie haar eer, als het maar tot een gemeenschappelijk goed eindresultaat leidt. Het college gaat niet over de opname van de steunverlening als onderdeel van het Atalantaproject. Daarover kunnen UNO en/of TG adviseren.

Wethouder Arends hoort raadsbreed de wens om het laatste woord te hebben in juni 2011 bij het besluit over de businesscase 7.0. Dat onderdeel van het besluit zal het college aanpassen.

DOP ziet dat aangepaste voorstel graag per mail toegezonden omdat het kort dag.

Wethouder Arends zegt dit toe. De case 6.1 is als niet-haalbaar beoordeeld door het college. UNO adviseert niet het project af te blazen, maar om terug te gaan naar de uitgangspunten van het Atalantabesluit zoals de integratie van het theater met het park op de Es.

Wakker Emmen wijst erop dat volgens UNO aan diezelfde integratie de afgelopen twee jaar niet of nauwelijks iets is gedaan door DPE. Waarom niet?

Volgens **wethouder Arends** adviseert UNO die integratie beter op te pakken en dat ziet het college als kans.

Wakker Emmen vindt dat de herhaling van de conclusie van UNO geen antwoord is op de vraag waarom er de afgelopen twee jaar niets met de integratie is gedaan.

Wethouder Arends antwoordt dat daar nu iets aan wordt gedaan op advies van UNO.

Wakker Emmen vindt dat geen antwoord op zijn vraag.

Wethouder Arends vindt het jammer voor Wakker Emmen dat men geen antwoord naar tevredenheid krijgt, maar heeft de indruk dat dat voor elk antwoord zou hebben gegolden.

Wakker Emmen beveelt aan, op inhoudelijke argumenten van de fractie in te gaan. Met dit soort ontwijkende betogen geeft nog steeds geen antwoord.

Wethouder Arends wil het inderdaad graag hebben over de inhoudelijke argumentatie, want die heeft het college tot op heden van de fractie van Wakker Emmen in de discussie over het Atalantaproject volledig gemist. Over het ambitieniveau: indertijd is hiervoor in totaal € 210 mln. uitgetrokken op basis van groffe schetsen van DPE over diverse belevingswerelden als uitvloeisel van het Atalantabesluit. Deze ambities zijn volgens B&W nog steeds volop te realiseren, al zullen enkele zaken nog nader moeten worden uitgezocht zoals de relatief hoge bouwprijs per m² en de integratie met het theater en de WvdO. En wellicht zijn dan in de 7.0-case dezelfde ambities te vervullen, want dan zit DPE met € 205 mln. nog steeds dicht bij de oorspronkelijke uitgangspunten van december 2008. Omdat de gemeentelijke bijdrage niet verder strekt dan € 17 mln. en een totaal investeringsplafond van € 205 mln. moet DPE volgens het college bij meerkosten niet bij de gemeente, maar bij derden zijn. Het college zal actief bekijken in hoeverre partijen in de ontwikkeling van verblijfsaccommodaties kunnen worden betrokken.

LEF! wijst er daarbij op dat ook de provincie en de WMD als partners zeggenschap hebben over de invulling van de Es.

Wethouder Arends zegt dat B&W dat in samenspraak met die partijen zullen oppakken. Over de inbreng van DPE wordt nogal gesomberd. Maar dat bedrijf brengt € 65 mln. aan eigen vermogen in en dat is niet onaanzienlijk.

Wakker Emmen zegt dat het college dit wel zo gemakkelijk kan stellen, maar wil het wel eens hebben over hoeveel privaat kapitaal DPE eigenlijk zelf heeft gehaald bij banken, financieringsmaatschappijen e.d.

Wethouder Arends licht toe dat als een bedrijf € 65 mln. ontvangt om te verplaatsen, zijn eigen vermogen met € 65 mln. toeneemt. Men had ook de gronden voor dat bedrag kunnen herwaarderen. DPE levert dus wel degelijk een fors aandeel. Weliswaar investeert de gemeente bij DPE Next in percelen in het stadscentrum, maar krijgt daar ook een unieke grondpositie in datzelfde centrum voor terug. Bovendien is er vanaf de jaren zeventig geen stuiver gestoken in DPE door externe financiers, alleen de overheden via Europese of regionale subsidies.

DOP stelt dat de plannen toch echt uitgingen van inbreng door private partijen. De voorzitter van de Raad van Commissarissen noemde in oktober twee potentiële investeerders en daar is niets meer van vernomen. Het gaat niet om € 65 mln. of € 205 mln., het gaat erom hoeveel privaat kapitaal er is ingebracht. Bij de presentatie van de maquette was al bekend dat € 150 mln. veel te laag was. Toen heeft oud-raadslid Reitsma van het CDA zelf al aanbevolen zo snel mogelijk op zoek te gaan naar externe financiers. Maar daar heeft het tot nu toe aan ontbroken.

Wethouder Arends antwoordt dat de DOP zelf aan de hand van de cijfers kan zien dat er naast DPE en de gemeente geen vermogen van derden is ingebracht.

Wakker Emmen vraagt waarom het college dan in december 2008 een raadsvoorstel heeft voorgesteld, waarbij in het totale plaatje van € 150 mln. werd uitgegaan van € 84,5 mln. aan bijdragen door derden. Hoe realistisch is de voorstelling van zaken die het college indertijd heeft gegeven?

Wethouder Arends vraagt hoe realistisch de plannen voor handhaving van DPE op de centrumlocatie zijn zonder steun van de gemeente.

Wakker Emmen wil antwoord op zijn vraag.

Wethouder Arends zegt zijn antwoord in de vorm van een wedervraag te hebben gegeven.

Wakker Emmen concludeert dat het college zonder antwoord het standpunt van **Wakker Emmen** bevestigt. De fractie roept de wethouder op met concrete antwoorden te komen in plaats van wedervragen.

Wethouder Arends vindt dat Wakker Emmen zelf zijn eigen plannen moet onderbouwen. Dat doet het college ook door te onderbouwen dat men een totale investeringssom van € 205 mln. op de Es realistisch acht, mits het businessplan 6.1 wordt aangescherpt.

Wakker Emmen stelt nog geen antwoord te hebben gehad op de vraag hoe realistisch het Atalantabesluit indertijd was. Sinds de verkiezingen van maart jl. – ook nog op 14 december jl. – heeft de fractie er al voor gepleit dat B&W met een plan B naar de raad kwamen. Maar dit advies wordt keer op keer in de wind geslagen. Als de wethouder dan werkelijk inhoudelijk wil discussiëren, moet hij nu met een inhoudelijke reactie komen op de vraag over het Atalantabesluit.

Wethouder Arends antwoordt dat het restbedrag van derden ad € 84,5 mln. subsidiegevers, kapitaalverstrekkers e.d. kunnen zijn. Dat is een realistische aanname geweest op basis van de in december 2008 bekende informatie.

ChristenUnie hoort dat de slechte financiële positie van DPE steeds als tegenargument voor Atalanta wordt ingebracht, maar welk scenario er ook wordt bedacht, de situatie bij DPE wordt er sec niet beter door. Het gaat om de vraag wat de gemeente hiervoor over heeft.

D66 wijst erop dat indertijd werd verwacht dat de € 50 mln. aan de nu te besparen investeringen, € 17 mln. aan gemeentebijdrage plus de € 25 mln. van de banklening de bedragen waren die DPE indertijd moest inbrengen.

Wethouder Arends zegt geen reactie te krijgen op zijn wedervraag richting Wakker Emmen, dus vervolgt hij zijn betoog. Bij het theater en de WvdO zal de gemeente de aanbesteder zijn, bij DPE Next zal DPE dat zijn. DPE zal ook de steller van de businesscase 7.0 zijn. Hieruit moet ook blijken of 2015 als opleverjaar realistisch is. Volgens UNO zijn er in Nederland voldoende slimme

bouwers om dit mogelijk te maken; wel moeten er op enig moment besluiten worden genomen om 2015 als opleverjaar mogelijk te maken. De raad wijst namelijk enerzijds veel op de risico's van het project, maar wil anderzijds bepaalde besluiten uitstellen. Die twee gedachten zijn moeilijk te verenigen volgens B&W. Doelt het CDA met zijn voorstel erop de € 10 mln. in de vorm van aandelenkapitaal te verstrekken?

CDA antwoordt dat dat een optie kan zijn. Het ging er de fractie bij die vraag om duidelijk te krijgen hoe de eigenvermogenspositie van DPE is te versterken.

Wethouder Arends vindt het een goed idee te bekijken of de maatschappelijke kosten-batenanalyse upgrading behoeft. Hij verwijst voor de opmerkingen van Wakker Emmen over de risico's naar de risicoparagraaf bij de voordracht, waarin de verschillende risico's inclusief hun gevolgen helder in kaart zijn gebracht. De kans op ondercuratestelling (artikel 12) acht het college bijzonder klein, maar men is bereid dit aan de risicoparagraaf toe te voegen. Het lopende erfpachtcontract inzake de Es is 25 jaar, voor de andere onderdelen moeten nog nieuwe contracten komen. De raadsvoordrachten voor zowel de overbrugging voor DPE als het mogelijk maken van DPE Next zullen beide niet leiden tot lastenverzwaring voor de inwoners van de gemeente Emmen. De reden waarom twee externe partijen zijn afgehaakt bij de financiering is het college onbekend, de Raad van Commissarissen heeft alleen aangegeven dat de onderhandelingen tot een onbevredigend resultaat hebben geleid. Een schriftelijke B&W-reactie op het TG-advies zal er niet komen, want die adviseur adviseert de raad. Daarom adviseert het college de raad nog eens goed naar de aanbevelingen van TG te kijken om tot een eigen overweging te komen.

Het gaat **DOP** erom om kennis te kunnen nemen van het collegestandpunt hierover en dat te betrekken bij het FMP en de derde Atalanta-kwartaalrapportage. B&W checkte volgens de **DOP** die adviezen op feitelijke onjuistheden. Daar wil de fractie graag een overzicht van.

Wethouder Arends memoreert al in eerder stadium te hebben aangegeven dat TG op verzoek van de raad de raad zelf adviseert. Daar speelt het college geen rol in; de raad moet de TG-adviezen op de businesscase 6.1 zelf interpreteren. Het college gaat ervan uit dat de door de DOP gewenste afstemming reeds heeft plaatsgevonden.

Wakker Emmen memoreert dat TG de raad nu al geruime tijd adviseert. Heeft de wethouder, die voorheen raadslid was, als bestuurder geen enkele interesse in deze rapportages om daar zijn voordeel mee te doen?

Wethouder Arends heeft zowel bij de persconferentie van 10 december als de commissie van 14 december benadrukt, grote waarde te hechten aan de adviezen van TG. Deze komen overeen met het voorliggende raadsvoorstel, want het college heeft de businesscase 6.1 afgewezen.

Wakker Emmen is blij dat B&W de adviezen van TG serieus nemen en roept op de in de rapportage alternatieve terugvalscenario's te gaan uitwerken.

Wethouder Arends zegt dat als eerste naar het 7.0-scenario moet worden gekeken. Als dat haalbaar lijkt, is onderzoek naar alternatieven niet nodig. B&W achten aanpassing van de juridische structuur op dit moment minder opportuun, maar wel als de participatie door de gemeente in het eigen vermogen van DPE geëffectueerd wordt. Het college wil het advies van de ChristenUnie over het vergrendelen van het renteverskil ad 1% zeer nadrukkelijk in overweging nemen, maar dit is ook te beheersen via adequaat treasurymanagement.

ChristenUnie vraagt, voorzover de regels dat toestaan, het renterisico binnen de begrotingssystematiek te isoleren. Op dit moment lopen de rentevoeten al iets op, dus bij het gemengde leningspakket dreigt grote risico's te ontstaan.

Wethouder Arends zal deze suggestie zeker meenemen, want ook bij de grote leningen aan bijvoorbeeld woningcorporaties en ziekenhuizen is dit een continu aandachtspunt. Als enige trekker bij de verkoop van de DPE-aandelen lijkt DPE voor de hand te liggen, omdat dit bedrijf hier het meeste belang bij heeft. In de notulen staat dat bij het bedrag van € 5 mln. aan beplanting het college zich voorstelt, de EMCO Groep zoveel mogelijk te gaan inschakelen. Als de PvdA het besluit of de voorwaarden hierop wil aanpassen, kan men een amendement indienen.

PvdA wijst erop dat DPE het park aanbesteedt. Daarom is aanvulling van het raadsvoorstel nodig.

Wethouder Arends erkent dat de PvdA daarmee een punt heeft en zegt toe dit aspect in de voorwaarden op te nemen.

Wakker Emmen informeert naar de bereidheid van het college om vóór 20 december een reactie te geven op het door de inspreker van 14 december, de heer Otter, ingediende kostenoverzicht.

Wethouder Arends deelt mee dat het college het presidium schriftelijk heeft laten weten alle raadsfracties te willen ondersteunen in de informatievoorziening. Wakker Emmen heeft aangegeven daar geen behoefte aan te hebben. Gelet op het feit dat de heer Otter tijdens de schorsing bij het eerste deel van de commissievergadering van 14 december de fractiekamer van Wakker Emmen is binnengegaan, achten B&W de heer Otter heel goed in staat zijn overzicht zelf toe te lichten richting Wakker Emmen. **Wethouder Arends** heeft zelf zich ook gepermitteerd met eigen overzichten de raadsvoordracht toe te lichten, maar dit heeft Wakker Emmen als een trukendoos gekwalificeerd. B&W voelen daarom geen behoefte datgene wat Wakker Emmen blijkbaar zelf heeft georkestreerd, toe te gaan lichten.

Wakker Emmen benadrukt dat de heer Otter geen partijlid is. Wethouder Arends heeft op 14 december zelf het woord ‘suggestief’ genoemd bij de € 137 mln. waarmee de heer Otter kwam.

Wethouder Arends bestrijdt dit. Hij heeft toen slechts de uitspraak van Wakker Emmen geciteerd, dat zijn cijfers suggestief waren. Over de cijfers van de heer Otter heeft hij geen oordeel uitgesproken. Bovendien heeft de informatievoorziening vanuit het college naar de raad betrekking op het ingediende raadsvoorstel, niet op informatie van derden. Als Wakker Emmen behoefte heeft aan een toelichting moet men bij de heer Otter zelf zijn.

Wakker Emmen wil dan graag vóór 20 december een compleet financieel overzicht, aangepast op het voorliggende raadsvoorstel conform de leidraad van de heer Otter. Anders zal de fractie op eigen titel dat informatieverzoek indienen. Zijn B&W daartoe bereid?

Met het FMP dat 17 december bij de raadsfracties zal binnenkomen, zal volgens **wethouder Arends** qua informatie voldoende tegemoet worden gekomen richting Wakker Emmen.

SP vraagt of het college bereid is alsnog de toedracht tot het afhaken van de twee potentiële financiers te achterhalen. Want als zou blijken dat die geen vertrouwen hebben in DPE of vice versa, lijkt dat de fractie wezenlijke informatie.

Wethouder Arends zegt dat het college zichzelf niet willen vastleggen op bevindingen van die partijen. Bovendien kunnen die andere eisen stellen. Het gaat er niet om waarom anderen niet zouden willen bijdragen, het gaat erom wat de gemeente wil doen om het plan-DPE Next uit te voeren, gelet op het belang voor de gemeente Emmen.

Wakker Emmen wijst erop dat DPE is afgehaakt omdat de financiers te hoge eisen hebben gesteld met als gevolg dat de gemeente nu meer moet bijdragen. Dat is essentiële informatie.

SP leest in eerdere stukken dat steeds van private financiering werd uitgegaan. De fractie vindt het inderdaad nog steeds belangrijk de redenen van het mislukken van de onderhandelingen te achterhalen.

Wethouder Arends antwoordt dat in december 2008 het besluit op basis van de toen bekende informatie is genomen. Het college heeft gelet op de verstrekte adviezen het huidige raadsvoorstel voorgelegd. Waarom de bedoelde partners zijn afgehaakt, is minder van belang voor de eigen afweging van het college.

SP hoorde de wethouder eerder zeggen dat sinds de jaren zeventig zich geen private partij meer heeft gemeld om in DPE te investeren. Waarom is dat dan wel steeds meegenomen in de aannames?

Wethouder Arends antwoordt dat er maar bitter weinig private partijen bereid om te investeren bij een lage return on investment. Als die partijen er niet zijn, houdt het op en moeten andere financieringsbronnen worden verkend.

Wakker Emmen vraagt hoe het dan kan dat de voorzitter van de Raad van Commissarissen in oktober nog de interesse van twee partijen verkondigt. Vervolgens is deze optie binnen twee maanden ineens niet langer realistisch.

Wethouder Arends zegt dat Wakker Emmen die vraag aan de Raad van Commissarissen van DPE moet stellen.

Wakker Emmen stelt die vraag aan het college, omdat men hier bij deze grote miljoenenbedragen van de gemeente ook geïnteresseerd zou moeten zijn.

VVD concludeert dat zelfs de gemeente blijkbaar geen genoeg neemt met een laag rendement, omdat die businesscase 6.1 afkeurt. Dat lijkt het de fractie logisch dat ook private partners niet willen inspringen. Wellicht dat dat bij case 7.0 wel het geval is: daarom wil de **VVD** ook eerst die planaanpassing afwachten.

Burgemeester Bijl is allereerst blij dat de met DOP gedeelde strijd tegen verruwing van het politieke debat verder gestalte gaat krijgen. In de aanloop naar het principebesluit van november 2007 is samen met DPE, de heer Balothra en veel klankbordgroepleden een concept met voorwaarden ontwikkeld, waaronder het maatschappelijk verantwoord werd geacht om DPE na 75 jaar te verplaatsen vanaf de centrumlocatie. Op dat moment is echter, los van de economische crisis, de principiële keuze daartoe gemaakt. Voorzitter Van der Weide van de Wakker Emmen-fractie was, net als alle andere raadsleden op dat moment, enthousiast voor dat idee.

Wakker Emmen vindt deze vergelijking met de standpunten die de heer Van der Weide gedurende zijn lidmaatschap van de BGE-partij ongepast.

Burgemeester Bijl betoogt dat principes zijn gebonden aan een persoon en niet aan een volksvertegenwoordiger van een politieke partij.

Wakker Emmen zegt dat de burgemeester de heer Van der Weide in die hoek kan wegzetten, maar hij is in maart jl. gekozen als volksvertegenwoordiger namens Wakker Emmen. En keer op keer heeft deze partij hetzelfde standpunt verkondigd, namelijk dat DPE op de huidige centrumlocatie thuishoort.

Burgemeester Bijl memoreert dat de heer Van der Weide in november 2007 met volle overtuiging vóór de verplaatsing van het dierenpark heeft gestemd. Dat was het moment waarop het principiële besluit werd genomen en dat was ook het moment waarop het referendum had moeten worden gehouden. Toen de DOP in januari jl. het interpellatiedebat voerde, was de heer Van der Weide al uit de BGE-partij getreden en zat hij namens Wakker Emmen ook al in deze raad. Dus moet hij niet beweren dat zijn principiële keuze van november 2007 niet is gekoppeld aan de persoon van de heer Van der Weide.

Wakker Emmen neemt daar ten zeerste afstand van. De fractie vindt het ongepast dat de burgemeester de heer Van der Weide op deze wijze in een bepaalde hoek probeert te drukken, terwijl hij uit den treure weet hoe Wakker Emmen in dit dossier staat. Het zou de burgemeester en de rest van het college sieren de kritiek van Wakker Emmen op de plannen ter harte te nemen en hiermee aan de slag te gaan in plaats van naar de geschiedenis te verwijzen. Bovendien heeft de heer Van der Weide in december 2008 als lid van BGE tegen het Atalantabesluit gestemd. Sindsdien is de situatie rond DPE ingrijpend veranderd. De burgemeester zei zelf in december 2008 al dat er voldoende draagvlak zou moeten zijn onder de bevolking en daarom daagt Wakker Emmen hem nu uit met een referendum te komen.

Het is **burgemeester Bijl** volstrekt helder hoe Wakker Emmen hierin staat, want deze partij heeft het tot haar inzet van de gemeenteraadsverkiezingen gemaakt. Hij heeft slechts willen refereren naar het principiële besluit dat de heer Van der Weide in november 2007 heeft genomen. Politiek bestaat uit mensen die op persoonlijke titel worden gekozen en aan dat aspect refereerde **burgemeester Bijl**. Volgens de verordening moet een referendum in de planfase worden gehouden, terwijl het Atalantaproject zich al in de uitvoeringsfase bevindt. Als in juni 2011 blijkt dat er drastisch andere plannen moeten komen, kan de raad inderdaad overwegen om een startnotitie op te laten stellen als inleiding tot een mogelijk referendum.

Voorzitter Horstman vat als belangrijkste conclusies samen dat vóór de daadwerkelijke effectivering de besluitvorming over DPE Next eerst ter flattering terugkeert in de raad en daarnaast zal de toezegging van het college over het zoveel mogelijk inschakelen van de EMCO Groep bij de groenaanplant ad € 5 mln. vóór 20 december worden opgenomen in de raadsvoordracht.

CDA vraagt wanneer de raad het gewijzigde raadsvoorstel kan ontvangen.

Wethouder Arends zegt dat het college na afloop procedureafspraken over het vervolg zal maken. Het aangepaste raadsvoorstel zal dan op 17 december via de e-mail naar alle fracties worden gestuurd, waarbij B&W niet uitsluiten dat er nog meer aanpassingen nodig zullen zijn.

7. Sluiting

Voorzitter Horstman sluit de vergadering op 16 december om 21.02 uur onder dankzegging.